БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 78 (8910)
АПРЕЛИИН 3 ПЯТНИЦА 1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ХАБАРАЙНГАА ТАРИЛГАДА ХЭР БЭЛЭН БОЛООД БАЙҺЫЕНЬ

1959 АПРЕЛЬ 3 ПЯТНИЦА

МАРТЫН 26-hаа АПРЕЛИИН 5 ХҮРЭТЭР ОЛОНИИТЫН ХҮСӨӨР ШАЛГАЖА ҮЗЭЕ

Мүнөөдэр—шалгалтын наймадахи үдэр

Түрүү жэшээгэй хүсэн ехэ

...оон жэлэй түсэбые, энэ жэ... даабарие болзорhоонь ...дүүргэхын түлөө бүгэдэ ара... ...мурысөөндэ олон миллион хүн ...даад байна. Тэдэнэр партиин ...съездын түүхэтэ шиидхэбэри... ...р зоригжон, өөртөө хабаатай ...ой зорилгые хүдэлдэг газар ...дөө хүндэтэйгөөр дүүргэхэ, ... дотор коммунизм байгуулха ...лхэйн-түүхэтэ хэрэгтэ ажа... ...а хубитые оруулха гэжэ ...шиидэнхэй.

...эдбэриин түрүүшүүлэй үль... ...шээ олон миллион хүнүү... ...э хүдэлөөндэ угаа ехэ үүргэ ...нэ. Техникэ болон техноло... ...ажал эмхидхэхэ хэрэгтэ шэнэ ...ээдэг түрүүшүүлэй үүсхэл ... орон дотор дары дэмжэгдэн ...үүлэгдэнэ, тэдэнэй жэшээ... ...олон мянган хүдэлмэришэд, ...нигууд, интеллигенци шэнэ ...тануудые туйлана.

...эт гүрэнэй оршон байгаа бү... ...рүүшын жэлнүүдтэ социалис... ...э шэнэдхэлгэнүүдые хэхэ зам ...ойлхо зуураа, **«олониитэдэ ...эхэ, түрүүшүүлээр дамжуу... ...дэнние hургаха»** шухала гэжэ ... Ленин зааhан юм. Мүн баhа: ... **болон фабрикануудта энгэй ...усадхан болюулhан общест... ...ор үльгэр жэшээгэй хүсэн ...э удхашанартай болохо, ка... ...истическэ общество дотор ...э шадахагүй байгаа...»** гэжэ ... бэшээ hэн.

...алистическэ мүрысөөнэй ...жэ байха үедэ түрүү дүй ...эй олон янзын формо бии ..., бодото байдалаар шалгаг... ...байха.

...шневолоцко пумаажан бүд нэ... ...комбинадай эрхим ээрэлгэ... ...бригадир коммунистка Вален... Гаганова hаяхан патриотиче... ...айхамшаг үүсхэл гаргаа. Ху... ...а талые харангүй, **түрүү бри... ...а хүдэлжэ байтараа гээгдэн... ...гадада ошоод, тэндэхи хү... ...илэгшэдые богонихон болзор ...гээгдэлhээнь гаргажа, түрүү... ... зэргэдэ оруулаа.** Валентина ...вагай үүсхэл—ажалда ком... ...истическэ ёhоор хандалгын, об... ...н үмэнэ бэелүүлхэ уялгаяа ...р ойлгоhоной жэшээ болоно. ...үсхэл Калининска областиин ... предприятинуудта hайшааг... ...а гадна, дэмжэгдэн дэлгэ... ...эжэ байнхай. Энэнь ма... ...хүдэлмэришэн ангиин болбо... ... улам ургажа байhанай, ... хүсөөр үйлэдбэреэ ураг... ...дабшуулха, долоон жэлэйн... ...эбые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүр... ...эжэ эрмэлзэдэг ябадалай шэ... ...шэ жэшээ болоно.

...ентина Гагановагай жэшээ ...инска экономическа районhоо ... тээгүүршье дэлгэрхэ байhа... ... дамжаггүй. Энэ үүсхэлынь ... ажахыда айхабтар ехэ уд... ...артай. Гээгдэнги hалбари... ... түрүүшүүлэй зэргэдэ хүрэ... ...таха гээшэ социалистическэ ...бэреэ саашадань хүгжөөн ...эхэ шухала арга боломжонуу... ...гэн мүн болоно.

...элмэришэн ангиин улам ур... ...байгаа культурно-техническэ ...орол, энэ тон шухала хэрэг ...элгэдэ мүнөө шэнэ ёhоор ...ые эринэ.

...ально-үрэмдэлгын станогуу... ...тээдэг Одесскэ заводойхидой ...дүршэл али болохоор дэмжэг... ...ёhотой. Тэндэхи үүсхэлшэ то... ... нүхэр Нежевенкын дурадха... ...**заводтонь ажалай түрүү арга ...тудые дэлгэрүүлхэ институт** ...гдоо. Тэрээндэ 480 гаран хү... ...ришэд hуража байна. Түрүү... ... дүй дүршэлые хүдэлдэг га... ... харуулхаhаа гадна, теоре... ... лекцинүүд ходо уншагда... ...болонхой. Тэрэ институтда за... ... эрхим мэргэжэлтэдhээ гадна, мүн городой эрдэмтэд багшалдаг юм.

Ижорско заводой гагналгын участогта **саг үргэлжэ хүдэлхөөр эмхидхэгдэhэн үйлэдбэриин-техническэ семинарай** дүй дүршэл тон hонирхолтой. Энэ семинар инженер И. Б. Яшинай үүсхэлээр хоёр жэлэй урда тээ бии болгогдоо бэлэй. Техническэ литература, илангаяа үйлэдбэриин түрүүшүүлэй зохёоhон номуудые хамтаараа уншажа шудалха гэжэ тэрэ программа сээнь хараалагдана. Үнгэрөөшэ хоёр жэлэй туршада семинарай хэшээлнүүд дээрэ 275 ном уншагдажа, шэнжэлэгдэhэн байна. Ижорско гагнууршад түрүү дүй дүршэл шэнжэлэн шудалhанай үндэhөөр техническэ 65 үлүүтэй нарижуулга хэжэ, үйлэдбэридөө хэрэглэдэг болоhон, ажалайнгаа бүтээсые ехээр дээшэлүүлhэн байха юм. Семинарта хабаадаhан олохон нүхэд энэ үе соо өөhэдөө түрүүшүүл болоод, үйлэдбэреэ улам нарижуулан hайжаруулха үүсхэл гаргажа hураа.

Элдэб мэргэжэл шудалха заводууд хоорондын hургуулинууд ехэ аша туhатай байха болоно. hаяхан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гүрэнэй научно-техническэ комитедэй, бүд нэхэдэг ба хүнгэн промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гэй, Львовско совнархозой зүгhөө эмхидхэhэн, гуталшадай бүхэсоюзна тиимэ hургуули-семинар Львовско гуталай № 3 фабрикада хүдэлhэн байна. Москвагай, Ленинградай, Новосибирскын, Бакугай, Алма-Атын, Таллинай, Минскын, Ярославлиин, мүн бусад городуудай гутал оёдог фабриканууд, научно-шэнжэлэлгын институдууд болон конструкторска эмхинүүдэй 140 түлөөлэгшэд тэрээндэ хабаадажа, Львовско гуталшадай дүй дүршэлые наринаар шэнжэлэн шудалба. Гэхэ зуура, олохон совнархозууд, профсоюзай ЦК-нууд түрүү үүсхэл дэлгэрүүлхэ талаар оролдолго хэшээл гарганагүй.

Хүдөө ажахын түрүү хүдэлмэрилэгшэдэй hайн hайхан үльгэр жэшээ тухай мэдээнүүд үдэр бүри орожол байдаг. Суута механизаторнууд—Воронежын Николай Мануковский, Кировоградай Александр Гиталов гэгшэд гарай хүсэ гаргангүй, техникэ шадамараар хэрэглэн, кукуруза тарижа ургуулха эрхим жэшээ харуулаа. Тэдэнэй жэшээгээр хүдэлдэг олон зуун бригада бүри мүнөө Украинада, Хэйто Кавказда, хара хүрьhэтэй областьнуудта бии болонхой. Полидо гараhаа урид ажалай түрүү арга методүүдые шудалха семинарнууд тэдэнэй олонхидо үнгэргэгдөө.

Гэбэшье үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ имагта шухала хэрэгые зүндэнь орхижорхиhон, үдэр бүриин эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулаагүй баримтанууд бии байhаар. Олониитын эдэбхи үүсхэлэй городууд болон тэсхонуудаар—хаа хаанагүй, хэзээнэйхиhээшье ехээр орьёлон бадаржа байhан мүнөө сагта ажалай эрхим жэшээнүүдые шэнжэлхэ, хэрэглэхэ, тэдэние үйлэдбэридөө нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаха ёhотой. Энэ хадаа совнархозуудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, совхозууд, РТС-үүд, колхозууд, нютагай Соведүүд, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай дүүргэхэ хэрэг болоно. Ямар нэгэн үүсхэлые ёhын тэдыдэ hайшааха бэшэ, харин ажалай бүтээсые бүри ехэ болгохо, технико-экономическа эрхим дээдэ туйлалта хангаха, бага хүсэ гаргаад, ехэ юумэ бүтээхэ, тэрэнэйнгээ шанарые улам hайжаруулхын тула эмхидхэлэй хүдэлмэри оролдосотой, нэтэрүүгээр ябуулхыень эдэнhээ эригдэнэ.

(«Правдын» апрелиин 2-ой түрүү бэшэг»).

ТҮРҮҮШЫН ЗУУН ГЕКТАР БОРНОЙЛОГДОБО

Мухаршэбэрэй «Знамя Ленина» колхоз энэ жэл 5350 гектарта ороохо ургамалнуудые тариха юм. Тэрэ тоодо 3580 гектар пар шэнниисэ, 500 га газарта кукуруза ургуулагдаха байна.

Мартын 31-hээ колхозой гурбадахи, дүрбэдэхи, зургаадахи комплексно бригаданууд эртын борнойлго хэжэ эхилбэ. Механизаторнууд нүхэд Дугаров, Гороховский, Жигмитдоржиев гэгшэдэй бригада хамтадаа 100 гектар борнойлоо.

Т. Гармаев, манай корр.

Н. В. Гоголиин түрэhөөр 150 жэл гүйсэбэ

Ородой агууехэ уран зохёолшо Н. В. Гоголиин түрэhөөр 150 жэлэй ойе совет хүнүүд эсэгэ ороной соёл культурын түүхэдэхи эгээн ехэ hайндэр болгон тэмдэглээ. Апрелиин 1-дэ Бага театр соо болоhон баярай заседани энэ гайхамшагта үдэртэ зорюулагдаhан байна.

Уран зохёолшод, артистнууд, соёл культурын ажал-ябуулагшад, хүдэлмэришэд, студентнүүд эндэ суглараа. Академик В. В. Виноградов заседание нээбэ.

Агууехэ уран зохёолшо Н. В. Гоголиин түрэhөөр 150 жэлэй ой гансахан манай орондо бэшэ, харин бүхы хүн түрэлтэнэй гайхамшагта үдэр болоно гэжэ В. В. Виноградов хэлээ. Гоголь хадаа Пушкин шэнгеэр богоолшолгые, помещигүүдэй, крепостной эрхын Россие үзэн ядадаг, ород арадай гайхамшагта ехэ ерээдүйдэ этигэдэг байhан юм. Арад зоной байдал үнэн зүбөөр ородой литературада харуулха хэрэгые Гоголь саашадань батадхаhан байна. Гоголиин зохёолнууд манай советскэ искусствода эдэбхитэйгээр нүлөөлнэ. Тэрэнэй зохёолнууд Советскэ Союзай арадуудай мүнөөнэй олонациональна соёл культурын нүлөө ехэтэй хубинуудай нэгэн болоно гэжэ В. В. Виноградов саашань хэлээ.

Уран зохёолшод М. Ибрагимов, В. Катаев, М. Лыньков, М. Рыльский баярай заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, аха дүү арадуудай литературада Гоголиин зохёолнуудай ехэ удхашанартай байhан тухай тэмдэглэhэн байна. Ородой болон дэлхэйн оронуудай театрнуудта Гоголиин драматургиин ехэ удхашанартай байhан тухай В. Пашенная хэлээ.

Баярай заседаниин hүүлээр ехэ концерт болоо. «Ревизорой» нэгэдэхи үзэгдэл болон бусад зохёолнуудhаань сценэнүүд концертын үедэ харуулагдаа.

**

Агууехэ уран зохёолшо Н. В. Гоголиин түрэhөөр 150 жэлэй ойдо зорюулан, Ленинградай комедиин театр Кремлиин театрын сцэнэ дээрэ «Ревизор» гэжэ пьесые харуулhан байна.

(ТАСС).

Ториинхид хэлэhэн үгэдөө хүрэнэгүй

Аймагай колхозууд мүнөө жэл гектар бүриhөө 4 центнерээр ехэ ороохо таряа, 70 центнерээр ехэ хартаабха хуряаха уялга абанхай. Мүн шэмэтэ кукуруза тарижа, гектар бүхэнhөө 300 центнерhээ доошо бэшэ ногоон набша хуряахаар шиидэнхэй.

Ургасые эды шэнээнээр дээшэлүүлхын тулада хамтадаа 73 мянган тонно, тэрэ тоодо кукурузын полидо 32 мянган тонно, таряаланда 12,3 мянган тонно, сабшалан хадаланда 28 мянган тонно наг шэбхэ гаргаха түсэбтэй. Гадна 1350 центнер үнэhэ, 800 центнер шубуунай аргал суглуулагдаха байгаа. Мүн ехэ газарта саhа тогтоохо, тошо халяаха гэжэ хараалагдаhан юм.

Тиихэдэ hайрамай уhа тогтоожо, газараа уhалхаар хараалhан байна. Хараалhанаа аймагай колхозууд хэр зэргэ бэелүүлжэ байна гээшэб?

Үнгэрэгшэ оной октябрьhаа энэ оной мартын 1 болотор тэндэхи колхозууд кукурузынгаа газарта 1759 тонно шэбхэ гаргаа бшуу. Энэнь түсэбэй оройдоол 5 процент болоно.

Иимэ бэрхэшээлтэй байдалай тохёолдоод байhание хараадаа абажа, айкомой бюро мартын 5-hаа апрелиин 5 болотор наг шэбхэ таряалан, хадаланда гаргаха hара соносхоhон юм. Энэ турша соо колхозууд 31 мянган тонно гаргахаар уялгалагдаа hэн. Энэ түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула үдэр бүхэндэ аймаг дотор мянгаад тонно шэбхэ гаргагдаха байгаа.

Аймагай олонхи колхозууд түрүүшын үдэрhөө эхилээд шэбхэ гаргаха хүдэлмэреэ унжагайруулна. «Коммунизм» колхозойхид (түрүүлэгшэнь нүхэр Кречетов) үдэр бүхэндэ 100 тонно гаргахабди гэжэ гоё гоёор хөөрэлдөөд, үнэндөө арайхан гэжэ 20—30 тонно гаргана. «Красный Октябрь», «Заветы Ильича», «Улаан Бургалтай» колхозууд биратай хүдэлмэри ябуулнагүй. Тэндэхи Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид наг шэбхэ гаргалгада хайша хэрэгээр хандажа, hүүлэй 5 үдэр соо нэгэшье тонно гаргажа тараагаагүй. Мүн «Улаан Тори» колхоз имэрхүү байдалтай.

Мүнөө тарилга болотор тоотой үдэр үлэбэ. Тиимэhээ наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэри бүхы хэмжээгээр түргэдхэгдэхэ ёhотой. Гэхэтэй хамта партиин айком, аймгүйсэдком энэ шухала хэрэгтэ албаи хойрогоор хандадаг колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табинагүй.

Үнэhэ, шубуунай аргал суглуулха, hайрамай уhа хаажа тогтоохо тухай асуудалда мүн лэ анхарал табигдаагүй байhаар.

Олохон колхоз мүнөө хүрэтэр ороохото ургамалнуудайнгаа үрэhэ хүрэнгэ тарилгын шанарта хүргөөгүй байhаар. Аймагай 9 колхозуудта ороохо сэбэрлэдэг долоон «ОС-3» машина бии. Зүгөөр тэдэнь тон бүтээсэ багатайгаар хэрэглэгдэнэ.

Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Улаан Тори» колхозуудай үрэhэ хүрэнгэнь хүсэд сэбэрлэгдээгүй. Үрэhэ сэбэрлэхэ гэхэдэ «Улаан Тори» колхоз түсхай машинагүй байhаар.

Тарилгын дүтэлшоод байбашье, айком, аймгүйсэдком үрэhэ хүрэнгэ сэбэрлэхэ, тарилгын шанарта хүргэхэ хүдэлмэрие түргэдхэхэ гэжэ оролдоногүй. Үрэhэ сэбэрлэдэг машинанууд түхэреэн сүүдхэ соо ябуулагданагүй.

Газар элдүүрилхэ элдэб машина, тракторнууд хүсэд бэлэн бэшэ. Оройдоо заhабарилагдаагүй трактор болон хүдөө ажахын машинануудшье бии юм. «Заhабарида» ороhон сеялкэ, анзаhануудшье горьтой заhабаритай.

Тарилгадаа саг соогоо бэлдэхын, дутагдалнуудаа дары усадхахын тула колхозуудай партийна эхин организацинууд зохихо хэмжээ абанагүй. Полевой хүдэлмэридэ ябаха хүнүүдэй байра байдалай эрилтэнүүдые hайнаар хангаха гэжэ бодомжолногүй. Полевой станууд заhабарилагдажа бэлдэгдээгүй.

М. Павлов.

Жара наhатай түрүү механизатор

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой (Зэдэ) 3-дахи комплексно бригадын тракторист 60 наhатай Радна Санжиев өөрынгөө оролдосотой ажалаар гансашье артель соогоо бэшэ, мүн аймагайнгаа ажалшадай дунда мэдээжэ болонхой.

Колхозойнгоо газарые hайнаар элдүүрилхын, хүрьhыень hайжаруулхын түлөө нүхэр Санжиев 20 гаран жэл соо оролдосо ехэтэйгээр ажаллаhан байна. МТС-үүдэй хубилгагдахада Радна үбгэжөөл түрэл колхоздоо ерэжэ, мүнөө артелиингээ электростанцида механигаар ажаллана.

— Манай Совет орондо жиирэй механизаторнуудай ажал үндэрөөр сэгнэгдэжэ, урматай hайн болонхой. Юрэдөөл бүхы хүсөөрөө оролдожо хүдэлхэhөө ондоо юумэ үгы. Хори гаран жэлдэ шудалhан мэргэжэлээ орхихо дурагүйб,—гэжэ нүхэр Санжиев хөөрэнэ.

Аймагай түрүү тракторист ябаhан Радна Санжиев өөрынгөө эдэбхитэй ажалаар шалгаржа, 1957 ондо Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадалсаа hэн.

Олон жэлдэ ажалдаа амжалта туйлажа, колхоздоо шэнэ газар ехээр хахалжа, артелиин ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ горьтой хүдэлмэри хэhэнэйнгээ түлөө нүхэр Санжиев БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар хэдэн удаа шагнагдаhан байна.

Үбгэн механизатор Санжиев туйлаhан амжалтаараа хэзээдэшье hанаагаа амардаггүй, өөрынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэлые улам арьбадхахын түлөө үсэд шангаар тэмсэдэг.

Түрэл партиингаа XXI съездын шиидхэбэринүүдээр урмашан зоригжожо, байгша ондо үшөө hайнаар ажаллаха гэжэ уялга абанхай. Мүнөө энэ нүхэр машина, техникэ заhабарилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, энэ хүдэлмэрие дүүргэлсээ.

Ц. Сагалеев,
Сталинай нэрэмжэтэ колхозой 3-дахи комплексно бригадын партбюрогой секретарь.

Шиидхэбэриин hүүлээр ехэ хубилалта болоогүй

Хориин аймагай колхозууд, совхоз энэ жэл 126 мянган тонно наг шэбхэ таряалан, сабшаланда гаргажа, үтэгжүүлгэ хэхэ түсэбтэй юм.

Энэ хүдэлмэрие түргэдхэхын зорилгоор партиин айкомой үүсхэлээр мартын 15-hаа апрелиин 15 болотор наг шэбхэ гаргаха hара соносхогдоhон байгаа. Энэ үе соо аймаг дотор 44 мянган тонно, тэрэ тоодо 18 мянган тонныень хониной совхоз таряалан, хадаланда гаргаха ёhотой байгаа.

Зүгөөр энэ шиидхэбэриин hүүлээр аймаг дотор ехэ хубилалта болоогүй. Үдэртөө 1470 тонно шэбхэ полидо гаргагдахаар түсэблэгдэhэн аад, мартын арбанhаа 20 болотор оройдоо 2834 тонно болоо. Аймаг дотор хамта дээрээ 21 мянган тонно шэбхэ гаргагдаа.

Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 11 мянгые шэрэхэ байhан hаа, hаял 853 тоннодо хүргэбэ. Мүн 100 гектарта кукуруза тариха гэлсээд, тэндээ миил 34 тонно шэбхэ гаргаад байна. Тиихэдэ «Дружба», «Авангард» колховуud, совхозой 3-дахи фермэ шэбхэ гаргалтые ехээр удааруулна. Энэ фермынхид миил 40-өөд гаран тонно шэбхэ гаргаhан байха юм.

Наг шэбхэ богони болзор соо таряалан, хадаланда гаргажа, үтэгжүүлгэ hайнаар хэхэ тухай аймагай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд яаралтай хэмжээ абаха байха гэжэ найдахаар.

М. Аршанов.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Колхозой курорт барилгада 25 миллион түхэриг hомологдоо

Алтайн хизаарай Завьяловска, Гаевска, Романовска, Родинско, Благовещенскэ, Ребрихинскэ районуудай колхознигуудай шиидхэбэреэр курорт бариха район хоорондын колхозно совет эмхидхэгдээ. Соведэй түрүүлэгшээр СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Завьяловска районой «Путь к коммунизму» артелиин түрүүлэгшэ Т. Киян hунгагдаа.

Алтайн хизаарай гүйсэдком хизаар дотороо түрүүшын колхоз хоорондын курорт бариха генеральна түсэб баталаа. Завьяловска районой гоё hайхан нарhан тужа соо тэрэ курорт баригдаха юм. Колхозно аргалгын газар хоёр нуурай хоорондо байгуулагдаха. Энэ нуурнуудай нэгэнэйнь уhан аргаламжада хэрэглэхэдэ таатай гэжэ тодорхойлогдонхой.

Колхозууд курорт барилгада хорин табан миллион түхэриг гаргашалхаар хараалаа. Курортын hуурижан тогтохо газарта хоёр зуун табин хүнэй байха хоёр дабхар табан шулуун гэр, аргаламжын ехэ байшан, клуб, столово, зунай сагта амарха талмай, бусад байранууд баригдаха. Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй байха гэрнүүд баригдахаар түсэблэгдэнэ.

(ТАСС).

Красноярскда Енисей дээгүүр табигдаха хүүргэ баригдажа байнхай. Энэ хадаа түмэр бетоноор хабсаржа хэгдэhэн гоё hайхан хүүргэ болохо юм. Хүүргын утань хамта дээрээ 2.100 метр байха. **Зураг дээрэ:** хүүргын тулганууд дээрэ тодхогдохо томо бүхээгүүдые хүсэтэ бульдозернууд табигдаха газартань абаашажа ябана.

ТАСС-эй фотохронико.

Областьнууд хоорондын яармаг-выставкэ

Областьнууд хоорондын яармаг-выставкэ Новгородто болоод, hаяхан дүүрээ. Энэ яармагта Россин Федерациин 27 область болон автономно республикын, Украинын, Белоруссиин, Азербайджанай, Латвиин, Литвагай түлөөлэгшэд хабаадаа. Бэе бэедээ худалдажа боломоор элдэб бараа худалдаа-наймааннай организацинууд яармаг-выставкэдэ асаржа харуулаа.

Эндэ трикотаж, оёмол хубсаhа, гоё түхэлтэй гутал, фотоаппарат, радиоприёмник, эдеэ хоолой зарим зүйл худалдажа абаха дуратайшуул олон байгаа.

(ТАСС).

Дагестанда нефть олдобо

Дагестанай хада гүбээлиг газарай Гаша гэжэ участогта Избербашска нефтиин олзоборилгын мастер-инженер Шани Нуратдиновай хүтэлбэрилдэг бригада 10-дахи скважина үрэмдэжэ дүүргэбэ. Тэндэнь 2929 метр гүнзэгыhөө нефть ехэ хүсэтэйгөөр өөдөө соробхилон гараа. (ТАСС).

Москва. Л. Я. Карповай нэрэмжэтэ физико-химическэ научно-шэнжэлэлгын институдайхид бодосуудай физико-химическэ шанарай хубилалтые шэнэ аргаар шалгадаг болоо. **Зураг дээрэ:** лаборантнууд С. М. Смирнов (зүүн гарhаа) С. С. Николаев электростатическэ генераторые таарулан табижа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Партийна организацинуудта

ГОРОДОК. КПСС-эй Закаменай аймкомой болон Городогско горкомой нэгэдэмэл пленум һаяхан үнгэрбэ. Городок городой Закаменай аймагай мэдэлдэ оруулагдаһантай дашарамдуулан, тус пленум дээрэ КПСС-эй горком болюулагдажа, Закаменай болон Городогой партийна организацинуудые хамтаруулха гэһэн шиидхэбэри баталагдаа.

Мүн пленум дээрэ КПСС-эй аймкомой бюро һунгагдажа, партиин аймкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр Б. Т. Аюров, хоёрдохи секретаряар нүхэр С. Е. Чехов, секретаряар нүхэр Ц. С. Субанов гэгшэд һунгагдаба.

Тиихэдэ КПСС-эй аймкомой эмхидхэлэй таһагые даагшаар Ю. Л. Балдаев, пропаганда болон агитациин таһагые даагшаар П. Н. Нимаев, аймагай газетын редактораар нүхэр И. Н. Гармаш гэгшэд баталагдаа.

***

БАБУШКИН. Һаяхан эндэ КПСС-эй Кабанскын аймкомой болон Бабушкинска горкомой нэгэдэмэл пленум болоо. Бабушкин городой Кабанскын аймагай мэдэлдэ ороһон дээрэһээ, пленум Кабанскын аймагай, Бабушкин городой партийна организацинуудые хамтадхаха гэһэн шиидхэбэри баталан абаба.

Һүүлээрнь пленум КПСС-эй аймкомой бюро болон секретаринуудые һунгаа. Партиин аймкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр И. Н. Мирошниченко, хоёрдохи секретаряар нүхэр А. Д. Филиппенко, секретаряар нүхэр В. А. Комиссаров гэгшэд һунгагдаба. Мүн партиин аймкомой эмхидхэлэй таһагые даагшаар В. И. Карагаев, пропаганда болон агитациин таһагые даагшаар М. Е. Ермолов, аймагай газетын редактораар Н. К. Попков гэгшэд баталагдаһан байна.

Хүндэтэй агитатор

Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой Бутуу гэжэ газартахи эбэртэ малай фермын һаалишадай дунда агитатор Дарима Мангатаева ойлгууламжын хүдэлмэри шадамараар ябуулна. Энэ нүхэр партиин XXI съездын баталан абаһан СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбэй гол зорилгонуудые, мүн колхозой болон һаалишадай үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые ойлгосотойгоор хэлэжэ үгэдэг.

Багша Д. Мангатаева һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэлсэдэг, тэрэнэй дүнгыень сэгсололсодог, ханын газетэ, «Дайшалхы хуудаһа» бэшэжэ гаргадаг юм. Тиимэһээ һаалишадай дунда эгээл хүндэтэй айлшаниинь болонхой.

Д. Николаев.

МАЛ ОЛООР ШАХАЖА, МЯХА ЕХЭЭР АБАЯ

Хэжэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тугалшан Гажид Дондокова һайнаар ажалладаг магтаалтай. Мүнөө нүхэр Дондокова 35 тугал даажа абаад, тобир тарганаар харууһалжа байна. **Зураг дээрэ:** нүхэр Г. Дондокова.

А. Мантаевай фото.

1390 центнер шубуунай мяхан абтаха

Партиин түүхэтэ XXI съездын шиидхэбэреэр зоригжоһон манай Мухаршэбэрэй аймагай колхозууд энэ жэл үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ хоёр хахад дахин ехэ гэхэ гү, али 1390 центнер шубуунай мяха абахаар түсэблэбэ. Мүн 1392 мянган үндэгэн абтахаа байна. Жэшээнь, «Искра» колхозой шубуушад 135 центнер, Ленинэй—160 центнер, «Забайкалец» колхоз—270 центнер шубуунай мяха абаха уялгатай.

Аймагай инкубаторна станци 280 мянган үндэгэ дальбараа болгожо, колхознигуудта худалдаха юм. Тэрэ тоодо нугаһанай 70 мянган, галуунай 15 мянган дальбараа колхозууд абажа тэжээхэнь.

Мартын 1-һээ эхилжэ 21 мянган үндэгэ дальбараа болгохоёо инкубаторто хээ һэмди.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз дальбараануудые һаядаа абахаяа байна. Тэндэ шубуунай байра, тэжээлынь бэлдэгдэнхэй. Дүй дүршэлтэй шубуушадшье бии.

Февраль һарада станцида аймагай шубуушадай семинар үнгэргэгдөөд, түрүүшүүл дүй дүршэлөө андалдан абалсаа һэн. Шубуу үсхэбэрилхэ, дальбараануудые дэгжээхэ түрүү аргатай тэдэнэр танилсаһан байха юм.

Гэхэтэй хамта, аймагай олон колхозууд, «Эрдэм» совхоз шубуунай мяха элбэгжүүлхэ тухай анхарал багаар табина. Шубуудайнь фермэ гаргашаяа харюулдаггүй, байраншье муу. Гадна аймаг дотор һайн үүлтэрэй тахяагай фермэнүүд эмхидхэгдээгүй байһаар. Эдэ дутагдалнуудые усадхахын тулада колхозуудай, совхозой хүтэлбэрилэгшэд бодото хэмжээ абаха байха гэжэ һанагдана.

А. Рещикова,
Мухаршэбэрэй аймагай инкубаторна станциин директор.

Айл бүхэн колхоздоо продукт худалдаха болоо

Долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ—1959 ондо Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозойхид нёдондонойхидо орходоо мяха абалга 1,8 дахин, һү—1,4 дахин, ноһо—1,3 дахин; үндэгэ—1,7 дахин ехэдхэхэ уялгануудые абанхай.

Мүнөө бэлшээн таргалуулха эбэртэ бодо малай 3 гүүртэ эмхидхэгдээд, мал адуулагшадаар дүй дүршэл ехэтэй малшад томилогдонхой. Хоёрдохи комплексно бригадын ахалагша гахайшан, коммунист А. Спиридоновой фермэдэ 70 гахай шахалгада табигдаад, тус бүридөө 70 килограмм шэгнүүртэй болонхой. Мүн эндэ 100 поршоонхонуудые шахахаяа бэлдэжэ байна.

Һаяхан Тамирай колхознигууд һайшаалтай үүсхэл гаргаа. Мяха болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые бүри ехээр абахын зорилгоор тэндэхи айл бүхэн энэ шухала хэрэгтэ хабаадаха гэжэ шиидэбэ.

Нэгэ центнерһээ бага бэшэ малай мяха, 7 килограмм шубуунай мяха, 50 килограмм һү, 100 үндэгэ тогтоогдомол сэнгээр айл бүхэн колхоздоо худалдаха юм.

Зарим колхознигууд бүришье ехэ уялгануудые абаа. Жэшээлхэдэ, колхозой гэшүүн, пенсионер Кузьма Прокопьевич Агафонов 2 центнер мяха, 7 килограмм шубуунай мяха, 100 килограмм һү, 100 үндэгэ худалдахань. Колхознигууд Е. Агафонов, П. Агафонов, И. Стрижев, А. Агафонова болон бусад мүн лэ иимэ уялгануудые абанхай.

Бүхыдөө 300 центнер үхэрэй, 50 центнер гахайн, 15 центнер шубуунай мяха, 20 тонно һү, 20 мянган үндэгэ хубиин ажахынууд гүрэндэ худалдаха болоо.

Ниитын малда үбһэ тэжээл, шэмэтэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхын тулада Тамирай колхознигууд тус бүридөө бууса шадараа 10 центнер шэмэтэ тэжээл (турнепс, сахарай свёкло, зелёнко гү, али кукуруза) ургуулжа худалдаха болобо. Иигэжэ колхоз 100 тонно шэмэтэ тэжээл нэмэжэ абаха байна.

Колхозой правлени колхознигуудтай тусхай хэлсээ хээд, гахайн эдеэ, мүн шубуунай дальбараануудые колхознигуудта үгэхэ юм.

Тамирайхидай үүсхэлые аймагай ажалшад халуунаар дэмжэжэ, тусхай уялгануудые абажа байнхай.

Д. Болхоев, манай корр.

Сомоной Советэй сесси дээрэ соёлой добтолгын асуудал хэлсэгдэбэ

Гурбан жэлэй соёлой добтолгын эхилһэнһээ хойшо жэл шахуу саг үнгэрбэ. Энэ үе соо юун хэгдээб, саашадаа ямар зорилго табигданаб гэһэн асуудал Дэрээнэй сомоной Советэй сесси дээрэ һаяшаг зүбшэн хэлсэгдээ. Тиигэжэ депутадууд, үгэ хэлэһэн хүнүүд сомон дотор соёл культурын хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдаа гэжэ тэмдэглэһэн байна. Жэшээлбэл, үнгэрэгшэ жэлдэ хараалагдаһан байрын 9 гэрэй орондо 15 шэнэ гэр баригдаа, 9 гэр һэльбэн заһагдаа. Тиихэдэ олохон айлнуудай газаагуур элдэбын модод, сад сэсэрлиг таригдажа, харгы, үйлсэнүүд хүнэй нюдэндэ гоё һайханаар харагдадаг болоо. Зүгөөр энээгээр лэ сомсоведэй ажал-ябуулга хизаарлаагүй юм. Колхознигуудай, илангаяа малшадай дунда культурно-гэгээрэлэй горьтой хүдэлмэриин ябуулагдажа байһые сессидэ хабаадагшад һайшаагаа.

Гурбан жэлэй соёлой добтолгын далайсые сомон доторoo улам үргэдхэжэ, үлдэгшэ хоёр жэлэйнгээ хэмжээ-ябуулгануудые бүримүһэн бэелүүлхэ тушаа сомоной Советэй сесси дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа.

О. Бадмаев.

Курумкан.

Зэдын аймагта

ПАЙЩИГУУДАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭДЭЙ СУГЛААН

Һаяхан аймагай Культурын байшан соо аймпотребсоюзай пайщигуудай түлөөлэгшэдэй суглаан болобо.

Пайщигуудай түлөөлэгшэд аймпотребсоюзай правлениин 1958 ондо хэһэн ажалайнь тоосоое зүбшэн хэлсээд, худалдаа наймаае саашадань һайжаруулха хэмжээ-ябуулга баталан абаа.

ТҮЛ ГАРЗАГҮЙГӨӨР АБАНА

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон нүхэр Д-С. Галсановай даадаг отарынхид 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абаха уялгатай юм. Мүнөө үедэ отарын хонишод 310 эхэ хонидһоо 210 хурьга абаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна. Хурьгашад Сильби Галсанова, Галина Гармаева гэгшэд оролдосотой ажалаараа шалгарна.

ШЭНЭ КИНО ХАРУУЛАГДАБА

Аймагай колхозуудаар болон Петропавловка тосхондо «Ургын һалбаржа байхада» гэжэ уран һайханай фильм бурят хэлэн дээрэ харуулагдаа. Хүнүүд энэ картиные ехэ һонирхожо хараа. Хамта дээрээ 1500 гаран хүн хараа.

Б. Чагдуров.

АГИТАТОРТА ТУҺАЛАМЖА

Шухала удхашанартай шэнэ хуулинууд

Коммунистическэ общество үргэн далайсатайгаар байгуулжа байгаа мүнөө үедэ совет хүнүүд тон һайн эмхи журамтай байха, социалистическэ ёһо гурим наринаар сахиха зэргэтэй. Тиимэһээ үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һарада ССР Союзай Верховно Советэй хоёрдохи сесси гүрэнэй ехэ удхашанартай хуулинуудые, нэрлэбэл: ССР Союзай, союзна республикануудай уголовно хуули гаргалгын гол үндэһые, ССР Союзай, союзна республикануудай уголовно хэрэг шиидхэлгын гол үндэһые, ССР Союзай, Союзна болон автономно республикануудай сүүдэй байгууламжа тухай хуулиин гол үндэһые баталаа һэн.

Эдэ хуулинууд сүүдэй болон мүрдэлгын зургаануудай ажал-ябуулгын ленинскэ гол ёһонуудые коммунизм байгуулха шэнэ үеын зорилгонуудтай тааралдуулан хүгжөөхэ зуураа, социалистическэ ёһо гуримые саашадань бэхижүүлхэ, ниитын журам эбдэдэг ябадалтай тэмсэлдэ зоной үүргэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагданхай.

«СССР-эй, союзна болон автономно республикануудай сүүдэй байгууламжа тухай хуули гаргалгын гол үндэһэнүүд» гэһэн хуули манай Совет гүрэниие, тогтоогдоһон ёһо гуримые гэмтэ нюурнуудай зүгһөө аршалан хамгаалха зорилготой. Тэрэшэлэн совет хүн бүхэнэй эрхые хамгаалха байна.

Манай уголовно хуули хүн зониие хүмүүжүүлхэ зорилготой. Энэмнай хуулиин наһа үшөө гүйсөөдүй хүнүүдтэ түбхын түрүүн хамаадана. Энээнэй урда тээ 14 наһа гүйсэһэн хүнэй гэмтэ ябадал хэһэнэйнь түлөө уголовно харюусалгада хабаадуулдаг һаа, мүнөө энэ хуулиин ёһоор 16 наһа гүйсэһэн хүнүүд уголовно харюусалгада хабаадуулагдаха болоно. Гэхэ зуура ехэ аюултай, хүндэ гэмтэй ябадал гаргаа һаань, 14 наһа гүйсэһэн хүниие уголовно харюусалгада хабаадуулжа болохо гэжэ хуули соо тайлбарилагданхай.

Ажалша хүниие ангиин дайсан гэжэ тоолоод, ССР Союзай эрхэтэн байха эрхыень хаһажа, ямар нэгэн болзороор СССР-һээ намнаха, һунгуулиин эрхыень сүүдээр хаһаха, заһан заларуулха ажалай лагерьта эрхыень хаһаха ябадал шэнэ хуулиин ёһоор огтолон болюулагдаа.

Имагтал ехэ гэм хэһэн, угаа аюултай ябадал гаргаһанай түлөө 10—15 жэл хүрэтэр түрмэдэ хааха гээшэ мүн лэ ехэ удхашанартай болоно. Энээнэй урда тээ иимэ гэм хэһэнэй түлөө 25 жэл хүрэтэр түрмэдэ хаагдахаар хараалагдадаг байгаа бшуу.

Гэмтэ ябадал хэжэ, сүүдтэ орохо үдэр хүрэтэрөө 18 наһа гүйсөөгүй хүниие 10 жэлһээ үлүүгээр сүүдлэжэ болохогүй байна.

Условноор болзорһоонь урид сүлөөлхэ ябадал мүнөө имагта сүүдэй шиидхэбэриин үндэһөөр хэгдэхэ байна. Энээнэй урда тээ тус асуудалые лагериин захиргаан шиидхэдэг байһан юм.

Эдэ хэмжээнүүд үнэхөөрөө социалистическэ энэрхы сэдьхэлһээ үндэһэлэн бэелүүлэгдэнэ. Гэхэтэй хамта, арад зоной ухаан мэдэрэлэй ургаһаниие, ажалшадай байдалай улам һайжарһаниие, Совет гүрэнэй түгэлдэр ехэ хүсэ шадалтай болоһые гэршэлэн харуулна.

Мүнөө милициин, прокуратурын, сүүдэй зургаанууд гэмтэ ябадал хэгшэдые зэмэлхэ, хэһээхэ хүдэлмэри ябуулдаг. Гэмтэ ябадал гаргаһан хулигаан гү, али ондоо хорото этэгээдүүдые хаажа, обществоһоо холодуулхадаа иимэ хүнүүдһээ обществоёо имагтал сэбэрлэнэ бэшэбди, мүн п… нюурнуудые хүмүүжүүлэн заһана, … хэрэг хэжэ болохоор зарим нэгэн тогт… гүй хүнүүдтэ уридшалан һануулжа, ниитын гурим журам бэхижүүлнэ г… бди.

Тиибэшье гансал захиргаанай х… гээр хулигаан зангые огтолон үгы … аргагүй. Олониитын гурим журамые б… жүүлхын түлөө тэмсэхэ гээшэ бүхы … зоной нангин уялга болоно.

Манай совет хүнүүд хулигаан… гү, али бусад этэгээдүүдэй элдэб … буса юумэ хэхые хаража, мэдэжэ бай… тэрээниие тоонгүй, хажуугаарнь … ёһогүй. Ямар нэгэн хэмжээ абаха, а… татаха зэргэтэй.

Тээд зарим хүнүүд бэсынгээ амар… раад, хулигаанай аашые хэрэгсээнгүй… гэрдэг байха юм.

Хулигаанай ама татаха эрхэ хууль… тор хараалагдана. Хорото һаналаар… толһон нюурта эсэргүүсэн, бар хүс… гаһан гү, үгышье һаа буу зэбсэг хэр… һэн хүниие хуулиин харюусалгада х… дуулжа болохогүй гэжэ РСФСР-эй Уг… но кодексын 13-дахи статья дотор б… тэй.

Олоной газарта гурим журам са… байхадаа, хулигаанууд, тонуулшад … хорото этэгээдүүдһээ бэсэ аршалн… хуулита ёһоор манда үгтэнэ гээшэ.

Жэшээнь, басагадые үдэшэжэ я… нүхэр Ивойлов хэдэн хулигаанда … логдоод, бэсэ аршалха зуураа хүсэ … лэхэдээ зүб юумэ хэһэн байна.

Хүн зониие коммунистическэ ёһо… мүүжүүлхэ, тэдэнэй ухаан бодолдо… питализмын үлэгдэлые зайсуулха … олониитын бүхы организаци… арюун уялга болоно. Тиимэһээ ар… хулигаантаха, социалистическэ зөө… гайлха, хүниие зорюута алаха, г… болон ажалай журам эбдэхэ гэхэ … обществодо харша ябадалтай эрид ш… тэмсэхэ шухала.

Олониитын журам эбдэгшэдтэй тэ… дээ милициһээ гадна, мүн комсомол… организаци, залуушуул, милицидэ т… ха бригаданууд хабаадалсаха зэргэт…

Манай арад зон хулигаан… зоримгойгоор тэмсэжэ, манда ехэ т… гэдэг. Милицидэ туһалха бригадын … парк, клуб, вокзал гэхэ мэтын оло… зарнуудта дежурлажа, хулигаануу… бусад гэмтэ нюурнуудые барихадань… циин зургаануудта горьтой туһа х…

Олониитын газарта гурим журам … гые шангадхаха зорилгоор КПСС-… ССР Союзай Министрнүүдэй Совет … ниитын гурим сахилгада ажалшад… баадуулха тухай» тусхай тогтоол … гаргаа. Тэрээн соо олониитын гур… хиха һайн дуратанай дружинануу… прияти, колхоз, совхоз, һургуул… бии болгогдохоор хараалагдана. Эн… тэ тиимэ дружинануудай айхабтар е… гэ дүүргэхэ байһаниинь мэдээжэ. … прокуратура болон сүүдэй зургаану… жинануудта али болохоор туһалжа … үүргэтэй.

Д. МУНКОЕВ, Бурядай … Верховно сүүдэй түрү…

—<>—

Хэзээ хэмжээ абаха…

Закаменай «Победа» кол… дэргэдэхи хүдөөгэй библиотек… муугаар хүдэлмэрилнэ, хододоо… хуу хаалтатай байдаг. Колх… гуудай дунда лекци, элидхэл, … нирхолтой хөөрэлдөөнүүдые эм… хэхэ, уншагшадай конференци … гэргэхэ талаар юушье хэгдэ… Эндэ шэнэ ном, журналнууд … гаяа бурят хэлэн дээрэ хомор…

Библиотекые даагша нүхэр … жанова ажалдаа хайша хэр… хандадаг байхаһаа гадна, хүд… риин сагта ажалдаа гарангүй, … дэн хоногоор гэртээ миил хэб… заншалтай.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые … гүйсэдкомой культурын таһаг… моной Совет болон колхозой … лени, партийна эхин орган… хараадаа абажа, зохихо хэ… абаха бэзэ гэжэ һанагдана.

Б. Шоё…
хүдөө бэшэг…

„БУРЯТ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭН… ҺҮҮЛЭЭР

„Шууяа татаад, шэмэг… болошобо"

Иимэ гаршагтай статья … газетын мартын 5-най номерто … лилогдоо һэн. Түнхэнэй айм… колхозуудай тариалан, сабш… дээрэ наг шэбхэ гаргаха, т… хэзээ дүүргэхэ тухай аймгүйсэ… до хэлсэжэ, шиидхэбэри аб… байбашье, бодото дээрээ энэ … лаар мүртэй ажал хэгдээгүй … тэрэ статья соо шүүмжэлэл … һэн байгаа.

—Тус статья колхозуудай, … ной Советүүдэй түрүүлэгшэ… зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэ… статья соохи баримтанууд зүб… тоологдобо,—гэжэ манай ред… да Түнхэнэй аймгүйсэдкомой … рүүлэгшэ нүхэр Домышев мэ… бэ. Колхозуудай тариалан, с… лан дээрэ наг шэбхэ гаргаха … бөө дүүргэхын тула хэмжээн… лагдаад, бэелүүлэгдэжэ бай…

Шэнэ байдалай шэнжэ

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай Культурын байшан соо «Маньчжуриин добуунуудта» гэжэ вальсын аятай зохид, жабхалантай сэнгүү аялган ламдууханаар шэнхинэжэ, залуушуул хатаралдажа захалшоо һэн. Хүгжэмэй аялга түргэдэһөөр түргэдэжэ, хатаржа байһан эдиршүүл хүлөөшье газарта хүргэнгүй, эрьелдэжэ байһан янзатай. Хүн хүхюутэй, баяртай.

Тиигэжэ байтар гэнтэ үүдэн багаар шууяан, хүлгөөн болошобо. «Намай яахабта!», «Манай яажашье ябахада хэндэ юуштэб!» гэхэ мэтын аманда багташагүй үгэ шанга шангаар дуугарһан, «ама халамгай» хоёр хүбүүд зоной дундуур арбагашалдажа, хэн хүниие энгэрдэжэ, салшажа байба. Хоюулан адлирхуу эреэ маряанаар хубсалһан, хасабша буулганхай малгайтай, үбсүү энгэр сэлинхэй, бараг лэ хүбүүд гээшэбди гэжэ һанаһан хэбэртэйнүүд. «Дружинын хүбүүд хаанаб?», «энэ хоёрые штабтал абаашажа, тушаажархиха байгаа» гэлдэжэ байгаад хүнүүд һэмээхэнээр дуу гаралдана.

Эгээл энэ үедэ зүүн хамсыдаа улаан бүд уяһан шинраг шамбай хүбүүд саанаһаа харагдажа, үнөөхи һүрхэйтэлдэжэ байгаа хоёрнай гэнтэ дуугай болон, хүнүүдэй хоорондуур худхаралдан, далда орохоёо забдана. Тиихэдэнь дүтэ байһан хүбүүд шэлэһээнь шүүрэжэ, милицидэ туһалха һайн дуранай отрядайхид хоюулайень хамтаруулаад, «штабта абаашаха» гэлдэһээр абяашье гаргангүй, газаашань түлхеэд гарашоо һэн.

— Абаа бэзэт: угаа һүрхэйтэлдэжэ байгаа һэнтэ. Хаанаһаа, тэнгэриһээ буугаабди гэжэ һанаа гү, амандаа архи балгаад, эндэ ерэжэ, зоной наада эбдэжэ байха.

— Цехынгээ, комсомолой суглаанууд дээрэ зоной урда гарашоод улайха, сайхадаа «Эбэрэй үзүүртэ» үлгэгдэхэдөө һанаа орохот. Үетэн нүхэдһөө эшэхэеэ яанаб,—гэлдэн эндэ байгшад ехэл дураа гутан хөөрэлдэнэ.

—Үшөө эндэшни дружинануудай бии болоһоор нилээд һүрөө һүлдэеэ дарагдажа, архи уугаад, хэрэлдээ шууяа татажа ябадаг хүнүүд эли бодо үсөөршоо агша,—гэжэ нэгэн нэмээнэ.

Нээрээшье, Улан-Удын мяха-консервын комбинадта арадай милициин гэхэ гү, али ниитын гурим, амгалан байдал сахиха һайн дуранай дружинын байгуулагдаһаар һальхай зайдан ябадал, хулигаан ааша гаргажа, хэрэлдээ шууяа татажа, һогтуу галзуугаар салшажа, муншаржа ябаха ушар хомор, хаа яал үзэгдэдэг болоо.

Дороһоо ургажа ябаһан залуу үетэниие зүбөөр, коммунизмын үеын хүнэй һайн һайхан шэнжэ шанартайгаар хүмүүжүүлхэ, энэ хэрэгтэ комсомол, залуушуулые, илангаяа залуу эдэбхитэдые олоорнь хабаадуулха хэрэгтэ комбинадай партийна организаци ехэ анхаралаа табина. Үнгэрэгшэ январь һарада залуушуулые хүмүүжүүлхэ асуудал партийна суглаан дээрэ табигдажа, али бүхы талаһаа һайнаар зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Тэрэнэй һүүлээр хахад мянга гаран хүнэй хабаадалгатай комсомолой нээмэл суглаан боложо, «Һайнаар ажаллаха, зохидоор амарха гэхэдэмнай юун һаалта хэнэб?» гэһэн асуудалые залуушуул айхабтар эдэбхитэйгээр, ехэ шүүмжэлгэтэйгээр зүбшэн хэлсээ.

Эдэ суглаануудай һүүлээр эмхидхэгдэһэн һайн дуранай дружинанууд ниитын гурим сахиха талаар ехэ хүдэлмэри хэжэ, зонойнгоо дунда аргагүй хүндэтэй болоо юм. Цех бүхэндэ дружинын отряд бии. Отряд 15 гэшүүнтэй. Тиигээд субботын, амаралтын үдэшэ, һайндэр болоходо тэдэнэр ээлжээ ээлжээгээр тосхондоо дежурлажа байдаг юм. Һаядаа үдэр бүри нэгэ отряд дежурлажа байдаг болохоор хараалагдана. Тиихэдэ тосхоной клубта саг үргэлжын отряд бии болгогдонхой. Эдэ отрядууд штабтаа мэдэлтэй байдаг.

Дружинын хүдэлмэридэ коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Штабынь гол түлэб коммунистнуудһаа бүридэнхэй. Партийна бюрогой гэшүүн нүхэр Быков штабай начальнигаар ажаллана. Мүн дружинын отрядуудые коммунистнууд толгойлдог юм. Элдэб ушарай болоходо ямар хэмжээ абахыень коммунистнууд залуушуулда заажа, һургажа байдаг.

Һая партийна бюрогой дурадхалаар дружинын отрядай штабайхид һара соо хэһэн хүдэлмэриингөө дүн гаргаа. Үнгэрэгшэ һара соо комбинадай барилгын-монтажна управлениин хүбүүд «шалгаржа» (6 хүн штабта баригданхай), штабта уригдаһан начальник нүхэр Косоротовоо ехэл улайлгаа, сайлгаа гэхэ. «Хэмжээ абахаб, ман тухай дахин иимэ юумэ дуулахагүйт» гэжэ тэрэ үгэеэ үгөө, партийна бюрое, штабые найдуулаа.

Ямар нэгэн хүнэй штабта асарагдахада гэм зэмэнь цехтэнь, комсомолой эхин организацида дуулгагдажа, хэмжээ абхуулагдадаг, суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсүүлэгдэдэг, комбинадай олон тиражтай, ханын газетэнүүдтэ гаргуулагдадаг байна. Һая штабта һогтуугаар асарагдаһан залуу хүдэлмэришэн нүхэр Быков хойто үдэрынь «Эбэрэй үзүүртэ» гэжэ шогой газетэдэ гарашанхай байгаа.

«Иигэжэ зоноор, илангаяа залуушуулаар өөһэдөөрнь ниитын гурим сахюулжа байхада аргагүй һайн гэжэ түрүүшын дүршэл харуулна,—гээд комбинадай партийна бюрогой секретарь Александр Алексеевич Лебедев хэлэнэ.—Олоной дунда таагүй ябадал—хэрэлдээ шууяа гаргадаг, һогтуу ябадаг хүнүүд үшөөл дайралдадаг гээшэ. Миил нэгэ хэдыхэн хүнүүд комбинадайнгаа хоёр-гурба мянган залуушуулай нэрые гутаадаг, зоной шоодобори боложо ябадаг байна бшуу.

Саашань нүхэр Лебедев ажалшадые, илангаяа залуушуулые хүмүүжүүлхэ талаар партийна организациингаа ямар хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлжэ байһан тухай хөөрэбэ. Комбинадта комсомолой 700 гаран гэшүүд, тэдэнһээ үшөөшье олон комсомолдо ороогүй залуушуул бии. Мүн тосхондо залуу һурагшанар олон. Тиимэһээ залуушуулай ажаллахадань, сүлөөтэй сагаа культурнаар, өөртөө ашатай туһатайгаар үнгэргэхэдэнь туһалха бүхы арга боломжо бии болгохо гээшэ партийна организациин шухала зорилго болоно.

Комбинадай 500 гаран залуу хүдэлмэришэд хамтын байрада байдаг. Хамтын байрануудта эдэбхитэй залуушуулһаа бүридүүлэгдэжэ, соведүүд бии болгогдонхой. Тэрэ совет дээрэ алибаа асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ байдаг. Тэрэнэй үүсхэлээр «эсхэлгэ, оёлгын кружок» бии болгогдонхой. Байра соо ариг сэбэр наринаар сахигдана, лекци, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Мүн хамтаараа театрта, кинодо ошодог болоо.

Комбинадай клубта эмхидхэгдэһэн уран һайханай самодеятельностиин олон тоото кружогуудта залуушуул хэдэн зуугаараа хабаадана. Ганса хоровой кружок зуун хүнһөө бүридэнхэй.

Ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэри уридшалан һайса бодожо, зүбшэн хэлсэжэ, табигдаһан түсэбэй ёһоор ябуулагдадаг. Залуушуулай һонирхохо элдэб олон лекцинүүд уншагдана. Һарадаа хоёр дахин «Асуудал-харюугай үдэшэ» үнгэргэгдэнэ. Эндэ институдуудай багшанар, эрдэмтэдшье уригдадаг. Һаядаа «культурын университет» нээхэ гэжэ партийна организаци шиидхээ.

Гол түлэб залуушуулай ажаллажа байдаг комбинат январь, февраль һарануудта даалгабаряа 135—139 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 16 миллион 300 мянган түхэригэй продукци гүрэндөө үгөөд байна. Коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байһан желатинна цехын залуушуул түсэбөө үдэр бүри холо үлүүлэн дүүргэжэ, эрхим амжалта туйлана. Энэ мүрысөөндэ 5 бригада, нэгэ цех оролсонхой.

Долоон жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидэһэн комбинадай хүдэлмэришэд эдэ үдэрнүүдтэ шэн зоригтойгоор ажаллажа байна.

—Мүнөө бодоод үзэхэдэ, ерээдүйн жаргалта сагай—коммунизмын шэнжэ орожо байһан янзатай,—гэжэ нүхэр Лебедев хэлэнэ.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

...ИДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭДЭ ХҮРТЭХЫН ТҮЛӨӨ

...ай ороной за- ...ул шэнэ үүс- ...ходоо эдэб- ...ээр дэмжэдэг ...Коммунистиче- ...мүрысөө хаа ...гүй дэлгэрүүл- ...эн ороной за- ...улай уряае ...та-Нуурай за- ...нүүрһэшэдшье ...ан дэмжэжэ, ...нистическэ ...й бригаданүү- ...эрэ зэргэтэй ...ын түлөө тэм- ...байна. Тэдэ ...дануудай тоо- ...экскаваторщик ...мир Лихан- ...электрик Эду- ...Пучков, нүүрһэ ...гша Андрей ...шин, нүүрһэ- ...Махам Шакир- ...Мефодий Са- ...гэгшэдэй хү- ...илдэг брига- ...оролсоно. ...гдаһан брига- ...ай гэшүүд ...уялгануудаа ...үедэ хүнцэ- ...дүүргэнэ. ...та - Нуурай ...нуудай хэдэ ...бригадануу-

дай коммунистическэ мүрысөөндэ оролсохын хажуугаар, зарим хүнүүдшье тус тустаа уялга абажа, коммунистическэ ажалай ударник гэһэн нэрэ зэргэтэй болохын түлөө тэмсэхэ гэһэн үнэтэ үүсхэл гаргаба.

Энэ шэнэ үүсхэл дэмжэлсэһэн нүхэр В. Мариев иигэжэ мэдүүлээ:

— «Ударник» гэһэн нэрэ зэргэгэй болохын түлөө бүхы хүсөөрөө ажаллахаб.

7/8 шахтын механическа цехтэ токарёор ажалладаг энэ залуу хүдэлмэришэн эдэ үдэрнүүдтэ даалгабаряа 120-130 процент дүүргэхэ зуураа, үдэшын һургуулида һуралсана, уран һайханай самодеятельностиин кружогто эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Коммунистическэ ажалай ударник гэһэн нэрэ зэргэтэй болохын түлөө тэмсэжэ эхилһэн 2/5 шахтын хүдэлмэришэн Доржи Цыдыпов дээшэлүүлэгдэһэн уялга абахадаа түсэбөө декабриин 5-да дүүргэхээр шиидэө. Үдэр бүри тонно, тонно хахад нүүрһэ нормоһоо гадуур малтадаг энэ залуу коммунист үдэшын һургуулиин 8-дахи класста һурадаг юм. Нүхэр Цыдыпов һайнаар хүдэлхынгөө хажуугаар мэргэжэлээ дээшэлүүлдэг, Культурын ордондо ошожо, физкультураар бэе махабадаа һайжаруулдаг байна. Гадна ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг болонхой.

Шэнэ үүсхэл дэмжэжэ, коммунистическэ ажалай ударник болохын түлөө мүрысөөндэ оролсогшод Галуута-Нуурай шахтануудта улам олошоржо байна.

М. Федоров.

„Аршан курорт" тухай

Бурядай номой хэблэл врач А. В. Булгатовай бэшэһэн «Аршан курорт» гэжэ ном һаяхан хэблэн гаргаба. Нүхэр Булгатов курорт дээрэ хори гаран жэл соо хүдэлөө. Энэ хугасаа соо тодорхой шэнжэлгэ хэжэ, тэндэхи географи, геологи, уларил хүсэдөөр харуулжа шадаа. Гансахан курорт шадарай байгаалиин бэшэ, мүн бүхы Түнхэнэй аймагай газар дайда дээрэ оршодог аршаан-булагууд тухай тон тодорхойгоор харуулна.

«Уларил» гэһэн бүлэг дотороо курорт шадарай уларил тухай тодорхойгоор хэлэхэ зуураа, һони һонин жэшээнүүдые харуулна. Жэлэй дүрбэн сагай уларилай байдал зүбөөр бэшэнэ.

Аршаан шадар нара ехэтэй байдаг газар. Тэрээгээрээ гансахан Сибирьтэ бэшэ, СССР болон Европын элитэ курортнуудай дунда наранай элшэ абалгаар түрүү һууринуудай нэгые эзэлдэг гээшэ. Аршаанда Ялтынхиһаа үлүү наратай байдаг.

Уларилай талаар сасуудхаһан һонин хүсэнэг (таблица) харуулагдана. Аршаан шадарай ургамал гэхэ гү, Түнхэнэй голдо ургадаг бүхы ургамал тухай, тэдэ ургамалнуудые хайшан гэжэ хэрэглэхэ тухай бэшэнэ. Фенологическа мэдээн тэрэ ном дотор үгтэнхэй. Сэсэг набшын ургаха болзор, жэмэс, һамарай болбосорхо үе гэхэ мэтэ, мүн техническэ ургамал, сэсэрлиг, сад тухай һайнаар хэлэгдэнэ.

Автор амитадай аймаг тухай бүлэг дотороо тэрэнэй баялигые тэмдэглэнэ. Тэдэ амитадай нэрэ номой энэ бүлэг соо оруулагданхай. Жэшээнь, Һарьдаг үндэрэй хяра дамжан ябадаг зэрлиг ямаан тухай тэндэ хэлэгдэнэ.

Ондатрын олзоборилго хүгжөөхэ тухай тэмдэглэгдэнхэй. Намарай сагта гүрөөһэнэй, шандаганай агнуури харуулаа. Шубууд тухай һонирхолтой мэдээн тэрэ ном дотор бии. Нүүдэл шубуудай хэдыдэ нииидэжэ ерэдэг, ямар шубуудай хэдыдэ, хаана байрладаг, мүн хабар, намарай үедэ Хойморой намагта байрладаг шубууд тухай хэлэгдэнэ. Загаһан тухайшье автор мартаагүй.

Гол бүлэг дотороо Аршаанай, мүн Түнхэнэй бусад минеральна аршаан-булагууд тухай, тэдэнэй ямар үбшэндэ туһатайнь ном дотор тодорхойгоор харуулагдана. Тиихэдэ аршаанай аргалгын хүдэлмэри, эмнэлгын гурим сахиха тухай, зүбшэл үгтэнэ.

Экскурси тухай бүлэг соогоо хаагуур аяншалга хэгдэдэгые—аршаанай гол, тэрэ тойроной үзэсхэлэн һайхан газарһаа эхилээд, Зүүн Сибириин эгээн үндэр уула—Мүнхэ-Сарьдаг хүрэтэр харуулан бэшэнэ.

Нүхэр Булгатов номойнгоо түгэсхэлдэ Түнхэнэй аршануудые саашадаа үргэдхэхэ арга боломжо тухай хэлэһэн байна.

Энэ ном хизаар ороноо шэнжэлэгшэдтэ, туристска аяншалга хэгшэдтэ, багшанарта—географууд, биологуудта, мүн һурагшад болон бусадта ехэ туһатай байха гэжэ һанагдана. Энэ хадаа түрэл ороноо шэнжэлхэ хэрэгтэ горьтойхон туһа нэмэри боложо үгэхэ байна.

К. Иванов.

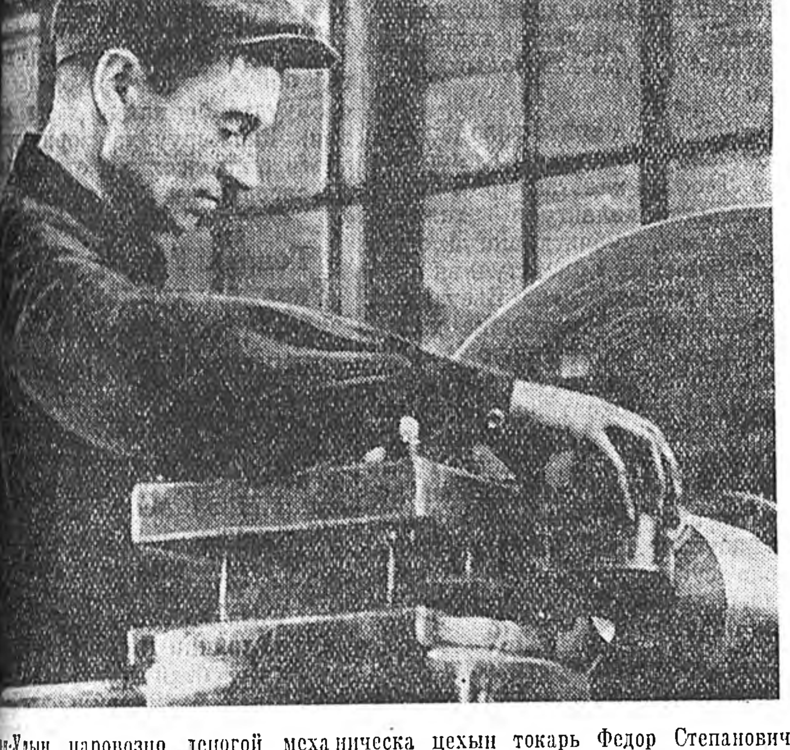
Уһан замшадай оролдолго

...рай урин дулаанай саг бо- ...уһан замшадай хүдэлмэриин ...хаһа эхилхэ дүтэлөө. Вити- ...һан замайхид жэлэй эхиндэ ...уялгаяа дүүргэхын тула ...оролдожо байна. Нүхэд Ще- ...Емельянов гэгшэдэй хүтэл- ...эг бригаданууд горьтойхон ...ыжэ дүүргээ. Үбэлэй үедэ тэ- ...гадануудай дархашуул хаарбазануудай онгосо, хүүргэ хэһэн байгаа. Мүнөө тэдэнэр хаарбазануудаа холбожо эхилбэ.

Апрель һарын 20 хүрэтэр Витим гол дээрэ хэрэглэгдэхэ бүхы хаарбазануудые ашаглалгада бэлэн болгохо гэһэн зорилготойгоор уһан замшад хүдэлмэрилжэ байна.

В. Байбородин.

Ярууна.

...-Удын паровозно депогой механическа цехын токарь Федор Степанович ...эдэхи түрүүшүүлэй нэгэн юм. Халаанайнгаа даабари 270—300 процент дүүргэнэ. Зураг дээрэ: нүхэр Сомов.

А. Мантаевай фото.

ҺУРАГШАДЫЕ АЛИШЬЕ ТАЛААРАА ТЭГШЭ БЭРХЭ ХҮНҮҮД БОЛГОН ХҮМҮҮЖҮҮЛЭЕ

Баргажанай аймагай Баянголой дунда һургуулиин һурагшад эрдэм наукые гүнзэгыгөөр шудалхатаяа хамта ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл оложо, үйлэдбэри дээрэ хүдэлхөөэ бэлдэжэ байнхай. **Зураг дээрэ:** тус һургуулиинхид мастерской соогоо ажаллажа байна.

М. Алексеевэй фото.

Эдир эдэбхитэдэй суглаан

Нёдондо жэл Мухаршэбэрэй аймагай 6 дунда һургуулида үйлэдбэриин бригаданууд эмхидхэгдэһэн юм. Тэдэнь колхозууд болон «Эрдэм» совхозой ажал хүдэлмэридэ ехэ туһа хүргэһэн байгаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд 44 га газарта кукуруза, 29 гектарта сахарай свёкло, 63 гектарта хартаабха, овощь, 40 гектарта турнепс болон наран сэсэг тариһан, 250 га орооһо тарянай поли харууһалһан юм. Һурагшад зундаа 221 гектар сабшалангай үбһэ ногоо хуряагаа, 275 тонно силос даража үгөө һэн, 860 галуу, нугаһанай, 450 тахяагай дальбараа тэжээһэн байна.

Аймаг доторхи үйлэдбэриин бригаданuудта хабаадагшадай суглаан һаяхан боложо, нёдондо жэл хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые гаргаа. 1958 ондо Хонхолойн дунда һургуулиинхид «Искра» колхоздо ехэ хүдэлмэри хээ: 5 гектарта хартаабха, 4 гектарта сахарай свёкло, 14 гектарта турнепс таряад, га бүриһөө 80 центнер хартаабхын 96,5 центнер сахарай свёклын, 250 центнер турнепсын ургаса абаһан юм. Сабшалангай га бүриһөө 10 центнер үбһэ ногоо хуряагаа. Тиигэжэ тэндэхи үйлэдбэриин бригада республика дотороо хоёрдохи һуури эзэлээд, ВЛКСМ-эй обкомой грамотаар шагнагдаа.

Мухаршэбэрэй дунда һургуулида эмхидхэгдэһэн һурагшадай үйлэдбэриин бригадын ажал һайнда тоологдоо. Эндэхи һурагшад Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ажаллажа, 29 гектар кукурузын га бүриһөө 120 центнер ургаса абаа. Орооһо тарянай (100 гектарай) гектар бүриһөө 15 центнер ургаса абаһан юм. Мүнөө энэ һургуулиинхид «Коммунизм» колхоздо ажаллахань. Тэдэнэртэ 426 гектар газар даалгажа үгтэнхэй. Һурагшад өөһэдынгөө хүсөөр орооһо таряа, сахарай свёкло, кукуруза болон бусад ургамалнуудые тариха уялга абаа.

«Коммунизм» колхоз һурагшадай энэ үүсхэлые халуунаар дэмжэбэ. Хамтынгаа зөөриһөө 500 мянган түхэриг мүнгэ гурбан жэлэй болзоровор һомолжо, энэ үе соо һурагшадта типовой лагерь, һургуулиин байшан, 50 үхибүүдэй байха байра, мастерской, тусхай сөөрэм байгуулха гэжэ шиидээ. Һурагшадай бригадые техникэ, зэмсэгүүдээр хангаа.

Суглаан дээрэ Мухаршэбэрэй дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Галя Стулева иигэжэ хэлэбэ:

— Нёдондо жэл һургуулиимнай ахалагша классуудай һурагшад Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ажаллажа, ехэ хүдэлмэри хэһэн юм. Һурагшаднай зунай амаралтын лагерь өөһэдөө түхеэрээ һэн. Тэндэ ажаллахаһаа гадна, амаралтаяа хүхюун сэнгэлигээр, сэбэр агаарта ябажа үнгэргэһэн байнабди. Мүнөө жэл 10-дахи класс дүүргэһэн олон һурагшад зундаа үйлэдбэриин бригадада ажаллахаар шиидээд байна.

«Эрдэм» совхозой дунда һургуулиин һурагша В. Фетисов, Суулгын дунда һургуулиин һурагша Н. Теслев гэгшэд амаралтаяа ямараар үнгэргэһэн, ямар ажал хэһэн тухайгаа һонирхолтойгоор хөөрэбэ.

Байгша ондо һургуулинуудай үйлэдбэриин бригаданууд 1200 гектар газар даажа абаад, тэндээ кукуруза, сахарай свёкло, овощь болон бусад ургамалнуудые тарихаар шиидэбэ. Һурагшад мүн баһа 55 мянган тахяа, нугаһа тэжээхэ юм.

Т. Гармаев, манай корр.

Түрүүшын алхам

Мария 7-дохи класс дүүргэмсээрээ наһатай болоһон эжыгээ һэлгэхэ гэжэ шиидээд, һаалишан боложо ошоо һэн. Эжын басагандаа һаадаг 15 үнеэгээ тушаажа үгэбэ. Бага наһатайһаа хойшо мал ажал дээрэ гэр бүлөөрөө ябалсаһан Мария эжыдээ туһалжа, үнеэдыень һаалсадаг болоһоор үнинэй байгаа. Теэд «бэеэ даагаад» хүдэлжэ үзөөгүй байгаа ща юм. «Үглөө бүри эртэ бодожо үнеэ һааха,тэжээлыень хэмжүүрлэн тааруулжа үгэхэ, хэбтэри байрыень сэбэрлэхэ гэхэ мэтын хүдэлмэри түрүүшээр хүшэршэг байгаашье һэн ха, теэд зориһондоо хүрэхэл гээд, сүхэрөөгүй һэм» гэжэ мүнөө Мария хөөрэнэ.

Мария Бадмаева һаалишан болоһоор жэл тухай болоо. Үнгэрһэн жэл даалгагдаһан үнеэн бүриһөө 1766 литр һү һаажа, аймаг соогоо 3-дахи һууриda гараа һэн. Энэ жэл 15 үнеэдэйнгээ тус бүриһөө 2200 литр һү һааха гэһэн уялга абанхай. Мария Бадмаева фермэ дээрээ түрүү, аймаг соогоо мэдээжэ болоһон һаалишан Абидуеватай мүрысэдэг.

Мүнөө 11 үнеэниинь тугалланхай, тугалнуудынь бүрин бүтэн тэнжээгдэжэ байна. Тугаллаһан зарим үнеэдынь мүнөө сүүдхэдээ 8—10 литр һү үгэнэ. Үнгэрһэн хоёр һарын туршада Мария үнеэн бүриһөө 317 литр һү һаагаа.

«Долоон жэлэй түсэбтэй танилсаад байхадаа энэ жэл гүүртээрээ үнеэн бүриһөө 2000 метрһээ доошо бэшэ һү һааха, нэжээд тугал абаха, үнеэн бүридэ ехээр силос дараха гэһэн уялга абанхайбди. Энэ уялгаяа бэелүүлхын тула бултадаа мүрысэн ажалланабди. Бишье бүхы хүсөө хандуулалсажа, абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэб» гэжэ Мария Бадмаева мэдүүлнэ.

Иигэжэ «Победа» колхозой комсомол басаган Мария Бадмаева КПСС-эй түүхэтэ XXI съездын табиһан зорилгонуудтай танилсаад, коммунизм байгуулха хэрэгтэ хубитаяа оруулалсажа эхилэнхэй.

Д. Аюшеев.

Зураг дээрэ: М. Бадмаева.

В. Даниловай фото.

Закамен.

АЖАЛША БҮЛЫН АМЖАЛТА

...эг үдэшэ. ...чирэй үзүү- ...ыгчин абгай ...нохойгоо дахуулаад, хо- ...рэгөө адуулжа ябана. Энэ- ...олон жэлдэ мал ажалда хү- ...байһан хүн. Табяад наһатай- ...а, залуушуулһаа дутадаггүй, ...хонишодой нэгэн юм. Колхо- ...о адууһа малай үрэжэлтэ ...а бүрхөөн бэлшэхые хараха- ...ыгчин Цыренжапович Гыры- ...эдьхэл зүрхэнһөө баясана. ...он тойрон хон жэн байта- ...тракторай хүнхинэхэ сууряан ...о гэнтэ зэдэлбэ. «Энэ трак- ...наг шэбхэ зөөнэ ха. Куку- ...тарянанай баян ургасын түлөө ...шай шармайна даа» гэжэ ...з абгай бодоно. Уданшьегүй ...о байра тээшэнь туужа эхил-

...или эхэ хонидынь хурьгалан- ...Хонидой түрэхэ үедэ һамган ...а хоёрынь үдэртөө 15—20 ...абадаг байгаа. Тэдэнэй тус ...90—100 хурьга абаһан хой- ...колхозой правлени хурьгаша- ...нэмэжэ табяа һэн.

* * *

...ын эхинэй нэгэ үглөөгүүр ...о зурыһан харгыгаар «Мос- ...табилуулжа ерээд, Бильчи- ...ультбазын газаа тогтошобо. ...ой түрүүлэгшэ Цырен Ван- ...Вампилов партийна орга- ...секретарь Баир Баинов ...шина сооһоо гараба. Түл ...малай хүшэ шадал тухай ...й асуухада:

...эхэ хониһоо үбэлэй бүйр ...220 хурьга абаад, түл- ...байнабди. Үнөө гушаад ...хурьгалха. Эртэ түрэһэн хо- ...шэлэжэ, зундаа хэнзэлүүлхэбди. 100 хониһоо 110 хурьга абаха, толгой бүриһөөнь 3—4 килограмм нооһо хайшалха аргатайбди,—гэжэ ахалагша хонишон хөөрэбэ.

Малай байра байдалые, таһалганууд соогуур тангаржа ябаһан таглагар хурьгадые тэдэ хүнүүд урмашангяар харана. Хорёо доторхи хобоонуудһаа һайхан үбһэ шэмхэлэн эдижэ байһан хонидой захада ошоод, бамбагар нооһыень барижа үзэхэдөө:

— Намарайнгаа хүшэ табяагүйл. Нооһониинье үдхэнөөр, утаар ургажа байна,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ хэлэбэ.

Айлшад гэртэ орожо, нилээд удаан хөөрэлдөөд, ажалша бүлын абаһан уялгадаа, хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ байһандань найданхай мордобод.

Тыгчинэй бага басаган —Маша Петропавловкын дунда һургуулиин юһэдэхи класста һурадаг юм. Зунайнгаа, үбэлэйнгөө амаралтын үедэ багаһаа хойшо хурьга, эшэгэдые зохидшоон эрхэлүүлдэг һэн. Мүнөө хони, хурьга харюулжа гү, али хобоонуудта хэһэн талха таряагаар тэдэнээ эдеэлүүлжэ байхадань урматай.

Тыгчин Цыренжаповичын ехэ басаган—Мария хоёр жэлэй саана 16 наһатайдаа колхозойнгоо правленидэ ошоод: «Би мал ажалда хүдэлмэрилхэм, намайе хонишон болгогты» гээ бэлэй.

Правлениин гэшүүд Марие «мал ажалда залуудаха, дүй дүршэлгүй» гэлсэбэшье, ажалда оролдосотой, алишье юумэндэ анхаралтай хадань, аба эжынь отарада 100 эхэ хони нэмэжэ үгөөд, эльгээхэ гэжэ шиидээ һэн.

— Һайн даа, найдабариетнай дүүргэхэл байхаб—гэжэ баяртайгаар хэлээд, хүхиһэндөө хүлэйнгөө газарта хүрэхые мэдэнгүйгөөр, гэр тээшээ харайгаа һэм гэжэ Мария хөөрэдэг.

Шэнэ жэлэй эхиндэ аймагай түрүү хонишон Цыремпил Эрдынеев, Балдан Дабаевай дүй дүршэл тухай газетэдэ уншаад, Тыгчин Гырыловэй бүлынхид өөһэдынгөө арга шадалые үшөө дахин бодомжолжо үзэбэ. Бүри ехэ уялга абажа, колхозойнгоо түрүү хонишодтой социалистическэ мүрысөөнэй договор баталаа һэн.

Абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө, артелиингээ нэрэ солын түлөө сэдьхэл зүрхэндөө шэн зориг түрүүлжэ, Тыгчин Цыренжаповичын бүлынхид бүришье габшагайгаар хүдэлбэ.

Аглаг намар. Хээрын бэлшээридэ, кукуруза, зелёнкын һуурида үглөөнэй наранһаа үдэшын боро хараан болотор Гырыловтэн хонин һүрэгөө адуулжа, тобир тарган, тэбхэр уусатай болгобо.

Дари хүгшэнэй хониндоо гарахадань, Тыгчин үбгэн Бума хүбүүнтээ, басагадтаяа өөһэдын бэлдэһэн үбһэ, зелёнкоёо үни хорёодоо зөөжэ буулганхай, хони хурьгадайнгаа байрые сэбэрлэнхэй, сагааданхай, хүйтэн үбэлые хүлеэжэ байгаа һэн...

Мүнөө Бильчирэй үзүүрэй культбаза соо элдэб уряа лозунгнууд, уран зурагууд хадагданхай. Самбарта бэшээтэй социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые ерэһэн лэ хүн һонирхон уншана.

Үдэшын 8 саг. Культбаза соо хүн зон олон. Хонишодшье бии. Үнгэрэгшэ жэлэй ажал хүдэлмэри тухай хэлсэгдээ. Энэ асуудалаар парторганизациин секретарь Баир Баинов элидхэл хэхэдээ, амжалтанууд тухайдаашье, дутуу дунданууд тухайгаашье сэхэ руунь хэлэбэ. 460 толгой хонидоо бүрин бүтэн ондо оруулһан, тус бүриһөөнь 3 килограммһаа үлүү нооһо хайшалһан, түл абалгаяа һайнаар үнгэргэһэн Гырыловтэнэй отарада колхозой партийна организациин, правлениин дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба.

Ахалагша хонишон Тыгчин Гырылов Улаан туг абахадаа:

— Амжалтаяа саашань арьбадхахаб. Долоон жэлэй дүүрэтэр Улаан тугаа алдахагүйб—гэжэ нүхэдөө найдуулба.

Бильчирэй үзүүрэй хонишод «Малшадай үдэрые» маша һайханаар тэмдэглэнэ. Үгэ хэлэлгэн болобо. Хэдэн хүнэй һүүлдэ Тыгчин Гырылов һууриһаа бодоод, өөһэдынгөө хэһэн хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ байтарнь, колхозой бухгалтер орожо ерэбэ.

Жэл соо олоһон мүнгэн олзыетнай хубаахамнай, —гэжэ хэлэһэнэйнгээ удаа, Гырыловтэ хандан:

— Танай бүлэ 3300 ажалга үдэртэй, 23000 түхэриг абахат, —гэхэдэнь, ахалагша хонишон өөрөөшье мэдэнгүй:

— Ажалаймнай амжалтын аша үрэнь иимэ ха юм,—гэжэ хэлээ бэлэй.

С. Табдаев.

Аллынхидай үүсхэлээр

Хүн бүхэн нэжээд гахай шахажа тушаахань

Курумканай аймагай колхозууд мяха абалгаяа энэ жэлдэ хоёр дахин дээшэлүүлхэ, мүн һү, нооһоёо мүн лэ ехэ болгохо зорилго табинхай. Ондоогоор хэлэбэл, курумканайхид гүрэндөө 2000 толгой бодо үхэр, 21 мянга үлүүтэй хони, 35 мянган үндэгэ тушааха зэргэтэй. Теэд энэмнай колхознигуудһаа гадна, мүн аймаг соо ажаһуудаг хүн зоной дүүргэхэ зорилго болоно. Энэ талаар Аллын долоон жэлэй һургуулиин багшанарай гаргаһан үүсхэл һайшаалтай. Энэ һургуулиинхид эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг болгохо хэрэгтэ хубитаяа оруулха гэжэ шиидэһэн байна. Тиигээд энэ һургуулида хүдэлдэг багшанар аймагайнгаа алба хаагшанарта нээмэл бэшэгээр хандаба. Тэрээн соогоо иигэжэ бэшэнэ: партиин XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэреэр урмашаһан бидэнэр хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг ехэ болголсохын тула Агууехэ Октябриин 42 жэлэй ойн үдэр хүрэтэр хүн бүхэнэй нэгэ нэгэ гахай тэжээжэ, амидынь шэгнүүрые 60 килограмм болгоод, гүрэндөө үгэхэмнай.

Аллынхид намартаа 20 толгой тарган гахай гүрэндөө тушааха гэбэ. Аймагай эмхи зургаануудаар мүнөө хаа хаанагүй аллынхидай үүсхэл зүбшэн , хэлсэгдэжэ, һайшаан дэмжэгдэжэ байна. Олохон хүдэлмэрилэгшэд поршоонхо тэжээжэ, намартаа гүрэндэ тушаахаар уялга абана. Эндэхи финансын, банкын хүдэлмэрилэгшэд 800 килограмм, сберкассынхид —200 килограмм гахайн мяха гүрэндэ тушаахамнай гээ. Мүн Дэрээнэй сомоной хүдэлмэрилэгшэд, Аллын больницын, хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэд тус тустаа нэгэ нэгэ гахайн поршоонхо тэжээжэ, 70 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаахын тула оролдожо байна.

Тэрээнһээ гадна аймагай центрын дунда һургуулиин, бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд аллынхидай нээмэл бэшэг зүбшэн хэлсэжэ байнхай.

Теэд энэ уряа гансашье алба хаагшадта бэшэ, мүн колхознигуудта хандуулагдана. Тэрэ бэшэгынь мүнөө Кировэй, Сталинай, Карл Марксын, Калининай нэрэмжэтэ, мүн бусад колхозуудаар хэлсэгдэжэ, һайшаан дэмжэгдэнэ. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гансахан гурбадахи бригадынхид гушаад үхэр, хорёод хони, хорёод гахай гүрэндөө тушаахабди гэжэ мэдүүлээ. Энэ бригадын (бригадирынь Д. Бадмаев) 70 наһатай Содбо Бадмаслов һаяхан болоһон суглаан дээрэ:

— Би нэгэ гахай шахажа, 100 килограмм амидын шэгнүүртэйгээр, 5 центнер шэгнүүртэй хашараг, нэгэ хони гүрэндэ тушаахаб. Теэд дээрэнь үшөө 100 литр һайн шанартай һү гүрэндөө миин үгэхэб,—гэжэ мэдүүлээ.

Бадмасловай удаа Цыремпил Тинхалов бодоод:

—Бишье баһа хони хашараг хоёрые бэшүүлхэм—гээд хэлэбэ.

Тиигэжэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гурбадахи бригадынхид 150 центнер мяха тушааха болобо.

Мүнөө аймагай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй, багшанарай дунда аллынхидай нээмэл бэшэг хаа хаанагүй хэлсэгдэн, дэмжэгдэжэ үргэлжэлһөөр.

С. Ангабаев.

Жэшээ абамаар библиотекарь

Гильбириин хүдөөгэй библиотекэ нилээд уужам, һаруул гэртэй юм. Тэрэнэйнь зүүн хахадта номой таһагууд жэрылдэнэ. Тэндэ библиотекын 6500 номой олонхинь табяатай, бусадынь—300 гаран уншагшадай гарта. Амяараа таг дээрэ, мүн гэрэй нүгөөдэ хахадтахи хушалтатай гонзогор стол дээгүүр 50-яад шахуу янзын журнал, газетэнүүд табигданхай. «Огонек», «Новый мир» гэхэ мэтэ олондо мэдээжэ журналнуудһаа гадна, «Хони үсхэбэрилгэ», «Соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри», «Бүхы дэлхэйн залуушуул» гэһэн, баһа ондоошье журналнууд эндэ харагдана.

Үнгэрһэн хоёр жэлэй хугасаада библиотекын номуудай тоо хоёр мянган хэһэгээр, газетэ, журналнууд хорёод хэһэгээр нэмэһэн байна. Хүдөө зоной культурна эрилтые хангаха хэрэгтэ парти, правительствын саг үргэлжэ анхарал хандуулжа байдагые энэ жэшээ эли тодоор гэршэлнэ. Мүн библиотекын хүдэлмэри жэлһээ жэлдэ һайжаржа, уншагшадай тоо олошороо. Эдэ бүгэдэнь имагтал библиотекариин, эдэбхитэдэй оролдосотой, үүсхэлтэ ажалай ашаар туйлагдаа бшуу.

Клара Николаевна Миронова табан жэл таһалгаряагүй библиотекэдэ хүдэлжэ, ехэ дүршэлтэй болоо. Тэрэнэй нэрэ солонь аймагһаа гадна, республика дотороо мэдээжэ. Нёдондо соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна зүблөөндэ Москва ошоод, олон юумэ ойлгожо, ажалаа үшөө һайнаар эмхидхэхээр зоригжонхой бусажа ерээ һэн.

...Библиотекэдэнь ороходомнай Миронова һургуулиинхидта ном үгэжэ байба. Таараха номуудые үхибүүдтэ уншуулжа, дурадхажа, уншалгыень хүтэлбэрилжэ байха гээшэ хүмүүжүүлхы ехэ удхашанартай юм. Харахан нюдэтэй хүбүүндэ «Ленин тухай рассказуудые» дурадхаһа. Тэрэнь номой хуудаһануудые иража харамсаараа ханаһан хэбэртэй, тэрэнээ абахаар бэшүүлнэ. Ондоошье үхибүүд удаа дараалан дуратай номуудаа абана, стол дээрэхи журналнуудые һонирхон харана.

— Клара Николаевна абаһан журналнуудайнгаа дүрбыень асарааб, нүгөөдыень үглөөдэр асархаб. Мүнөө ондоое үгыт,—гээд нэгэ үбгэжөөл хандаба.

Үдэшэн тээшэ, ажалай дүүрэхэ үеэр хүн зон библиотекэдээ ходо олоороо орожо, гаража байдаг юм. Кокорино тосхондо библиотекэһээ ном абажа уншадаггүй айл хомор, үгышье гэхэдэ болохо. Зарим бүлэнэр (жэшээлхэдэ, Иннокентий Кокориной, Николай Пузыревой, Иван Кокориной гэртэхид) баранда ном олоор уншадаг. Мүн Хурамша тосхондо иимэ бүлэнэр баһал олон байха.

Эдэбхитэй уншагшад—пенсионер И. И. Мозгунов, А. С. Токарев, тракторист А. Бадмаев болон бусадтай библиотекэ соо ходо ушархат. Хонишон басаган, комсомол Мария Бальжиева библиотекын хажуугаар үнгэрдэггүй, ходо орожо, ямар шэнэ номуудай бии болоһые мэдээд гарадаг юм.

—Номой витринэ, стенд, тусхай зураг, плакадуудта анхарал ехээр хандуулагдана. Номуудай данса бүридүүлэгдэнхэй, асуудал асуудалаар онсолһон выставкэ эмхидхэгдэнэ. Эдэ бүгэдэмнай номуудые олоной дунда нэбтэрүүлхэ, уншагшадые олошоруулха хэрэгтэ туһалдаг,—гэжэ Клара Николаевна хөөрэнэ.

Долоон жэлэй хугасаада орон нютагаймнай хүгжэн һалбаржа, ямар болохые эли тодоор харуулһан стенд хүнүүдтэ ойлгосотойгоор, гоё һайханаар хэгдэнхэй. КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездын материалнуудые ажалшадта ойлгуулха хүдэлмэри һонирхолтойгоор ябуулагдана.

«Хизаар ороноо шэнжэлэ» гэһэн выставкэдэ шэнжэлхы ухаанай, уран һайханай номууд табяатай. Энээн тушаа Клара Николаевна иигэжэ хөөрэбэ:

—Иимэ нэрэтэй үдэшые һаяшаг үнгэргөөбди. Тиихэдэмнай библиотекээр дүүрэн зон суглараа һэн. Манай хизаар ороной байгаалиин баялиг тухай инженер-геолог П. Пожидаев хөөрэжэ үгэбэ. Долоон жэлэй хугасаада Бурят ороной ашагта малтамалнуудые ашаглалгын ямараар хүгжэхэ байһан тушаа геологическа партиин начальник М. Харченко хөөрөө.

Энээнһээ гадна лекци, элидхэл болон хөөрэлдөөнүүд боложол байдаг. Һүүлэй үедэ «Уласхоорондын байдал» тухай багша М. Миронов, «Берлинэй асуудалаар» партийна һургуулиин һурагша Н. Мандагаев лекцинүүдые уншаа.

«Эрдэмээ дээшэлүүлхын тулада оролдогты» гэһэн гаршагтай хайрсаг соо элдэб асуудалнуудаар лекци— брошюранууд ябталагданхай байдаг. Ямар нэгэн шалтагаанһаа зарим хүнүүд библиотекэ соо болоһон лекцидэ ерэжэ шадаагүй һаа, тиимэ брошюрануудые абажа уншадаг, ойлгоогүй юумэеэ библиотекарьтэй зүбшэдэг юм.

Номуудай удхые һайнаар ойлгожо абахын тулада уншагшадай конференци зарлагдадаг. «Залуушуулай зорилго» гэһэн В. И. Ленинэй номоор тиимэ конференци бэлдэгдэжэ байнхай.

Нүхэр Миронова библиотекынгээ хүдэлмэриие «Коммунизм» колхозой ажахытай нягта холбоотойгоор ябуулха гэжэ оролдодог, эрдэм ухаанай туйлалтануудтай, түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй һаалишад, хонишодые танилсуулдаг, фермэ, отаранууд дээгүүр ябажа, хамтын уншалга, хөөрэлдөө эмхидхэдэг, нүүдэл библиотекэнүүдэй номуудые һэлгэдэг юм.

— Хабарай тарилга дүтэлжэ байна. Таряан ажалай бригадануудта гаража, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха түсэб хараалаһхайб,—гэжэ библиотекарь хөөрэнэ.

Уншагшадай эрилтые шадаал һаа, һайнаар, хүсэдөөр хангахын тула оролдожо байдаг, тиигээд зондоо хүндэтэй болоһон библиотекарь Клара Николаевна Мироновагай ажал хүдэлмэри, дүй дүршэлынь бусадта жэшээ боломоор.

Зураг дээрэ: К. Н. Миронова үхибүүдтэ номуудые дурадхажа байна.

А. Даниловай фото, текст. Иволга.

Түнхэнэй аймагай прокурорто

(Нюуса бэшэг)

Мэндэ амар, нүхэр прокурор!

Би, «Бурят үнэнэй» тусхай корреспондент Мархайн аша-Тархай, тон нюусаар танда нэгэ һонин гэхэ гү, али бузар ааша тухай дуулгахамни. Юундэ нюуса болооб гэхэдэ, энээн тухай хуули засагта мэдүүлһэн хүн: «хэлээ һаа — хэлээ һуга татуулха, дуулгаа һаа — духаа соо сохюулха, мэдүүлээ һаа—мэнгээрһэн хоолойгоо биса бажуулгаха...» гэхэ мэтын аймшагтай заналта, хиналтатай юм.

Хажуудань байһан манай дуулаа, мэдээгүй юумые Түнхэн, Тооро ошоогүй аад, хаанаһаа дуулабаш гэжэ һуража болохот. Теэд «нюу нюутар нюрганай забһараар» гэһэн арадай аман үгэ бии бшуу. Тингээд Аюухан Долгорто, Долгор Дулмада, Дулма Дарида, Дари Дулсондоо аргагүй нюусаар шэбэнэһэн байгаа. Мүн һамганиинь үбгэндөө баһа нюусаар хөөрэһэн юм ха, тиигэ тиигэһээр намда дуулдаа бшуу.

Зай, би дуулаһан, мэдэһэн юумэн тухайгаа тобшохоноор хөөрэжэ үгэһүүб.

Сагаан мүнгэн мундаргата Саяан уулын үбэртэхи Далахай нютагта Ангурусхаев Бадма гэжэ хүн бии юм гэжэ мэдэхэ ёһотойт. Юуб гэхэдэ, тэрэмнай наадажа ябаһан үхибүүхэн бэшэ, наһаа эдиһэн, нарбаа сайһан Ошорхоной Бадма бшуу. Тэрэмнай залуудаа мориие монсогонуулан, үхэрые үрсэгэнүүлэн үргэхөөр бар хүсэтэй, «газарай гани бүхэ, тэнгэриин тэнэг бүхэ» гүүлһэн байха. Теэд хүсэниинь диилээгүй, тэнэгынь диилэжэ, амаараа гаратар архи уугаад, амитан зониие алаха хюдахаа һанадаг. Гэмтэ ябадал хэһэнэйнгээ түлөө зэмэдэшье ороһон байха. Мүнөө ехэ үхибүүдтэй, тэдэндээ ухаа заажа һууха хүн аад, мүнөөхил мунинха зандаа, томо нюдаргаа харуулжа, Тооро, Далахайн хүн зониие һүрдүүлжэ ябаһан зангаараа. Энэ үбэл һүни дунда Содном үбгэнэйдэ орожо ерээд:

— Алуулаагүйдөө архи гаргагты!—гэжэ албадан хараажа эхилээ һэн ха.

Теэд архи үгы гэхэдэнь, гэрэй эзэнэй үгэ яашье дуулангүй, үбгэниие өөрыень үбшэн болотор сохёод, үнгэрхэдөө хүгшэниие нь, басагыень үдьхэлөөд арилһан байна. «Хэрбээ хуулида мэдүүлхэ болоо һаатнай бултыетнай алажархихаб, гэрыетнай галдажархихаб» гэжэ байжа занаад, элдэбын муухай, ама хэлэндэ багташагүй хараал, шэрээл табиһаниинь элитэ байна.

Теэд зада сохюулаашье һаа, алуулхаһаа айһан Игнашхеев Содном гэжэ пенсионер үбгэн: «Түлеэ хахалжа байһаар гэнэ болоходоо гэшүүһэндэ сохюулааб» гэжэ гү, али «эбэргүй бухада мүргүүлээб» гэжэ Тоорын больницада ороод, мүнөө хүрэтэр эмнүүлжэ хэбтэһээр.

Мүнөө, совет арадай коммунизм байгуулжа байха үедэ, арад зондо һаад хэдэг эдэ ганса нэгэшүүлые захадаха саг болоо. Тиимэһээ үбгэн наһан болоһон хүнэй үншэн хабһа хуха ёбордог, ушарһан хүниие үгын муухайгаар хараадаг, ором дүримөө алдаһан Ошорхоной Бадмын аашые хорихо саг ерээ бэшэ гү, нүхэр прокурор?

М. Тархай.

ДУЛААН УЛАРИЛ

(Арбан хоног соохи уларилай шэнжэлэл)

Республикын газар дайда дээрэ мартын гурбадахи арбан хоногто бага зэргэ үүлэтэй байбашье, сэлмэжэ, дулаан, һалхигүй намдуу үдэрнүүд болоо.

Арбан хоног соо агаарай дунда зэргын температура газар бүхэндэ эндо ондоо байба. Тиимэһээ дунда зэргээр 1-һээ 4 градус хүрэтэр хүйтэн байгаа. Хойто аймагуудта бүришье һаа хүйтэншэг байба. Тэндэ 7—8 градус хүйтэн болоо.

Мүнөө жэл нёдондонойхитой сасуулхада дунда зэргээр 7—11 градус дулаан байгаа.

Арбан хоногой түрүүшын хахадта үдэрынь 4—8 градус хүрэтэр дулаан болоо. Хоёрдохи хахадтань, илангаяа арбан хоногой һүүлээр үдэртөө 12—15 градус хүрэтэр дулаараа.

Үглөөгүүрынь агаар хүйтэншэг байжа, хойто аймагуудта 11—16 градус хүйтэн байгаа.

Мартын 26-да сүүдхын дунда зэргын температура 0 градус алхажа, дулаанай ами бууба. Тиигэжэ мартын 31-дэ агаарай дунда зэргын температура Улан-Үдэдэ 4 градус болобо. Иимэ дулаан уларил мартын һүүлээр зарим жэл үзэгдэдэггүй.

Республикын олонхи нютагуудта 1—5 миллиметр шииг нойтотой саһан ороһон байха юм.

6—10 миллиметр шииг нойтотой саһан Мухаршэбэртэ, Хэжэнгэдэ, Горячинскда, Тарбагатайда, Петропавловкада, Торидо, Сосново-Озёрскдо ороһон байна.

Арбан хоног соо, илангаяа хоёрдохи хахадтань саһан ехээр хайлаба. Һарын һүүл хүрэтэр саһан тала дайдаар хайлантараа. Хойто аймагуудта, мүн Байгал шадар саһан зузаан зангаараа. **И. Котов.**

ХИЛЫН СААНАҺАА

„Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй урагшатай байхын тулада Советскэ Союз бүхы юумэ хэнэ"

ПЕКИН, апрелиин 1. (ТАСС). НАТО-гэй соведэй ээлжээтэ сесситэй дашарамдуулан, Советскэ правительствын хэһэн мэдүүлгэдэ, мүн гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн, дээдэ тушаалтанай зүблөөн тухай асуудалаар США-гэй, Англиин, Франциин правительствонуудта Советскэ правительствын эльгээһэн нотонуудта КНР-эй олониитэ, хэблэл ехэ анхарал хандуулна.

Советскэ правительствын нотонуудай удхые Хитадай бүхы центральна газетэнүүд эли газарнуудта мүнөөдэр толилһон байна. Эдэ документнүүд хадаа Советскэ Союзай эб найрамдалда дуратай гадаадын политикын, мүн уласхоорондын шахардуу шанга байдал һулаpуулхын, дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын тулада тэрэнэй үнэн сэхээр шууд оролдодогой баһа нэгэ гэршэ болоно гэжэ КНР-эй олониитэ тоолоно.

«Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй урагшатай байхын тулада Советскэ Союз бүхы юумэ хэнэ. Германитай эбэй договор баталха асуудал, Берлинэй асуудал хаража үзэхын тулада майн 11-дэ зүблөө зарлахые Советскэ Союз зүбшөөнэ. Зүблөөндэ Полышын, Чехословакиин хабаадалсаха тухай асуудал зүблөөнэй боложо байхада шиидхэгдэжэ шадаха байна гэжэ СССР-эй правительство тоолоно» гэһэн томо гаршагтайгаар нотонууд тухай мэдээсэлые «Жэньминь жибао» газетэ толилоо. «Германитай баталагдаха эбэй договор тухай, Берлинэй асуудалаар хамаатай гүрэнүүд таарамжатай шиидхэбэри абаха ёһотой» гэжэ «Дагун бао» газетэ тэмдэглэнэ. «Германиин асуудал шиидхэхэ, Европодо бата бэхи эб найрамдал тогтоохо» гэһэн гаршагтайгаар нотонуудай удхые «Гунжэнь жибао» газетэ толилһон байна.

„Хэлсээн заатагүй болохо ёһотой"

БЕРЛИН, апрелиин 1. (ТАСС). ГДР-эй правительствода Советскэ правительствын мартын 30-да эльгээһэн нотодо Берлинэй демократическа хэблэл гол анхаралаа хандуулна. Хэлсээндэ хабаадалсахые Германиин Демократическа Республикын эрмэлзэжэ байһые Советскэ правительство һайшаана гэжэ газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөндэ хабаадалсахаар Советскэ Союзай бэлэн байһан ушар бүхы хүн түрэлтэнэй һанаа сэдьхэл зобоожо байһан асуудалнуудые шиидхэхэ гэжэ Советскэ правительствын үнэн зүрхэнһөө эрмэлзэжэ байһыень шэнээр гэршэлнэ гэжэ хэблэл тоолоно.

Энэ зүблөөндэ Германиин хоёр гүрэнһөө гадна, Польша, Чехословаки, тайлбарилан хэлэбэл, гитлеровскэ эзэрхэг түримхэй ябуулгаһаа эгээн түрүүлэн хохидоһон оронуудай хабаадалсахань шухала гэжэ «Нейес Дейчланд» редакционно статья соогоо онсолон тэмдэглэнэ.

Германитай эбэй договор баталха тухай асуудалые зүблөөн дээрэ хэлсэхэ шухала байһые онсолон тэмдэглэхэ зуураа, газетэ иигэжэ бэшэнэ. Эбэй договор баталха гээшэ немец арадай эрилтэ болоно. Тэдэнэр энэ эрилтэһээ алхамшье сухарихагүй. Эбэй договор хадаа манай арадта бүхы эрхыень тэхэрюулэн олгохоһоо гадна, амгалан тайбанаар, демократиин болон эрхэ сүлөөгэй оршон байдалда ажаһууха арга боломжо тэрээндэ олгохо байна.

ДРВ-гэй шэнэ конституциин проект

ХАНОЙ, апрелиин 1. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын хубилалта оруулагдаһан конституциин проектые арад ниитын зүбшэн хэлсэхын тулада Ханойн бүхы газетэнүүд мүнөөдэр толилоо.

Мүнөөнэй конституцида хубилалта оруулха тухай шиидхэбэриие ДРВ-гэй Национальна суглаанай зургаадахи сесси 1956 ондо гаргаһан юм. Энэ зорилгоор ДРВ-гэй президент Хо Ши Мин түрүүлэгшэтэйгээр Национальна суглаанай тусхай комисси байгуулагдаа һэн.

Проектын эхин бүлэгтэ иигэжэ тэмдэглэгдэнэ. Шэнэ оршон байдалһаа, шэнэ зорилгонуудһаа уламжалан мүнөөнэй конституцида хубилалта оруулха шухала болоһон байна. 1946 онһоо хойшо (мүнөөнэй конституциин баталан абтаһан сагһаа хойшо) болоһон революционно хубилалтые тодорхойлхо, Вьетнамай Демократическа Республикын политическэ, экономическа, социальна байгуулалтые тодорхойлхо, хүн зоной ажана байдал удаа дараалуулан һайжаруулхын, Вьетнамай хойто талын хубиие ороноо амгалан ёһоор нэгэдүүлхын түлөө тэмсэлэй бата бэхи база болгохын тулада, мүн экономико болон культурые хүгжөөхэ саашанхи зам хараалха зорилгоор Конституцида хубилалта оруулагдаһан байна.

Тусхайлбал Конституциин проектын ёһоор эрхэтэдэй ажал хэхэ, эрдэмдэ һураха, амарха, наһа ехэтэй болоходоо, тэрэшэлэн үбшэнэй шалтагаанаар ажал хэжэ шадахаа болиходоо материальна тэдхэмжэ абаха эрхэнь бүри ехэ болгогдоһон байна.

Вьетнам хадаа хойто талადаа Хитадтай, баруун таладаа Камбоджа болон Лаостой хилэтэй, урда болон зүүн таладаа далайгаар хилэтэй нэгэн бүхэли, хубаагдашагүй орон мүн болоно гэжэ Конституциин проект соо тэмдэглэгдэнэ. Вьетнамай Демократическа Республика хадаа хүдэлмэришэн ангиин болон таряашадай холбоо барисаанда үндэһэлдэг арадай демократиин орон болоно, Вьетнамай Демократическа Республикын бүхы засаг түрые арад бэелүүлнэ. Тэдэнэр арад зоноор һунгагдадаг, һунгагшадай үмэнэ харюусалгатай байдаг Национальна суглаагаар, арадай соведүүдээр дамжуулан энэ эрхээ эдлэдэг байна.

Вьетнамай Демократическа Республика национальна экономикоёо социалистическээр шэнэдхэн табижа, арадай демократиин байгуулалтаһаа социализм тээшэ хүгжэн орожо ябана.

Конституциин проектые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэдэ табихадаа комисси, тэрэшэлэн ДРВ-гэй Национальна суглаанай саг үргэлжын комитет хадаа энэ зүбшэн хэлсэлгэдэ тон ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахыень ороной хүн зониие уряалаа.

Африка. Колониализмда эсэргүү ябуулганууд Ньясалендда үргэлжэлһөөр, Центральна Африкын Федерацида саашадаа байхые Ньясалендын зон хүсэнэгүй. Юуб гэхэдэ, тэндэ үндэһэ яһанай илгаа гаргалгые батадхаһан 50 гаран хуули бии юм. Эндэхи хүн зониие олоор хэһээжэ, арестовалжа байһан тухай дэлхэйн хэблэл мэдээсэнэ. **Зураг дээрэ:** Ньясалендын түб хото бологшо Блантайрта харуулда ябаһан Англиин солдат үйлсөөр ябаһан африканецуудые ажаглан хаража байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Нүхэд Мао Цзэ-дунда, Чжоу Энь-лайда банчен-эрдэниин дэ[…] каньбын соведэй эльгээ[…] телеграмма

ПЕКИН, апрелиин 1. (Т[АСС]). Синьхуа агентство иигэжэ [дуул]жуулна. Банчен-эрдэниин дэ[…]хи Каньбын совет, тэрэшэл[…] дэй хүтэлбэрилдэг ламанар […] энгэй хүн зон Хитадай Арадай [Рес]публикын түрүүлэгшэ Мао Цз[э-дун]да, КНР-эй Гүрэнэй Соведэй […]ер Чжоу Энь-лайда мартын […] телеграмма эльгээгээ. Түбэдэй […]татай правительствые тараах[…] бэдтэхи үймөөшэдые хүсэдөө[р] […]раха тухай КНР-эй Гүрэнэй […] дэй захиралтые шууд дэмжэж[…] һан тухайгаа тэдэнэр телег[рамма] соогоо мэдүүлһэн байна.

Барилгын талаар социалистическэ орон[ууда]хани харилсаан

БУХАРЕСТ, апрелиин 1. (Т[АСС]). Румыниин телеграфна аге[нтство] иигэжэ мэдээсэнэ. Барилгын т[алаар] уласхоорондын экономическ[…] учно-техническэ харилсан ту[һала]лсалгын экономическа соведэй үргэлжын комиссиин секциин […]дохи заседани энэ оной марты[н …]һээ 22 хүрэтэр Бухарестдэ […] Болгариин, Чехословакиин, […]эй, Польшын, Румыниин, Ве[…] болон Советскэ Союзай деле[гаци]нууд заседанида хабаадаба. […]дай Арадай Республикын түл[өөлэгшэ]шэд ажаглагшад бэложо бай[…].

1950—1958 онуудта бар[илгын] талаар туйлагдаһан экономи[ческа] үрэ дүнгүүд тухай, экономи[ческа] харилсан туһалалсалгын эко[номи]ческа соведтэ ородог оронууд[ай ба]рилгын хэрэг саашадань хүг[жөөхэ] тухай асуудалнууд заседани[дэ] хаража үзэгдөө.

Экономическа харилсан ту[һал]салгын соведтэ ородог орон[уудай] барилгын талаар олдоһон […] дүй дүршэлые хэрэглэхэ туха[й …]дэн дурадхалнууд заседани[дэ] баталан абтаа.

Секциин 1959—1960 онууд[та] хүдэлмэриин түсэбтэ заседан[…] мэлтэнүүдые оруулжа, эсэсл[э]дорхойлһон байна.

Аха дүү ёһоной харилсаа х[…]тэй байха, соведтэ ородог […] оронуудта барилгын хэрэг с[аша]дань һайжаруулха зорилгото[й …] үгэеэ ойлголсолгын оршон б[ай…]да заседаниин хүдэлмэри үнг[…].

Генрих Рауда „Ажал[ай] Геройн" хүндэтэ нэрэ[…] олгогдобо

БЕРЛИН, апрелиин 1. (А[ДН]). АДН агентствын дамжуу[лһан] ёһоор, ГДР-эй Министрнүүдэ[й со]ведэй Президиумэй дурадх[…] 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашара[мдуу]лан ГДР-эй Министрнүүдэй [соведэй] Түрүүлэгшын орлогшо, […]ниин гадаадын болон дотоод[ын на]далдаа наймаанай министр […] Рау гэгшэдэ социализм бай[гуулга]да, Германиин Демократическа [Рес]публикые бэхижүүлгэдэ элит[э] габьяатай байһанайнь түлөө […]эй президент Вильгельм Пик […]лай Герой» гэһэн хүндэтэ н[эрэ] гэ олгоо.

ИНДИДЭ АВИАЦИИН Ү[…] ҺАЙНДЭРЛЭГДЭБЭ

ДЕЛИ, апрелиин 1. (ТАСС). […]диин агаарай-сэрэгэй хүсэнүү[…] жэлэй ойе Индиин арад ап[релиин] 1-дэ баяр ёһололой оршон ба[йдалда] тэмдэглээ.

Авиациин үдэртэ дашара[м…]лагдаһан бэшэг соогоо Инди[ин пре]зидент Раджендра Прасад […] авиациин техническэ туйлал[тану]дые шэнжэлхэ шухала байл[…]хай заагаа.

Индиин агаарай-сэрэгэй […] түргэнөөр хүгжэжэ байһые […]нын министр Кришна Менон […]гөө бэшэг соо тэмдэглэһэн б[…].

Гол ехэ һайндэрынь Ка[…] (Уттар Прагеш штадта) […] юм.

ПЕКИН ПХЕНЬЯН ХОЁР[ОЙ] ХООРОНДО АГААРАЙ [ЗАМ] НЭЭГДЭБЭ

ПЕКИН, апрелиин 1. (Т[АСС]). Пекин Пхеньян хоёрой хо[орондо] саг үргэлжын агаарай зам […]бэ. Пхеньянһаа Пекин орохо[…] рүүшын пассажирска самолёт […]нөөдэр ниидэн гараа.

МЭДЭЭСЭЛ

РСФСР-эй Верховно С[оведэй] Президиумэй 1959 оной март[ын …]най Указаар Закаменай […] Доодо-Холтосон гэжэ хүд[…] шэнэй посёлог Холтосон гэ[жэ нэ]лэгдэхэ болоо.

Редакторай орлогшо С. Б. БАЛЬЖИН[…]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни—34-05, экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-1[…], культуры и быта—24-74, писем и рабселькоров —40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01001. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 48[…]